

VISAGINO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

**DĖL VISAGINO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS
2018 METŲ ATASKAITOS PATVIRTINIMO**

2019 m. gruodžio ____ d. Nr. TS- ____
Visaginas

Visagino savivaldybės taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 5 punktu, atsižvelgdama į Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, 6.4 papunktį ir Rokiškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2019 m. lapkričio 27 d. raštą Nr. SD-117 „Dėl visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos“, n u s p r e n d ž i a :

1. Patvirtinti Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2018 metų ataskaitą (pridedama).

2. Nurodyti, kad šis sprendimas per vieną mėnesį nuo įsigaliojimo dienos gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijos Panevėžio apygardos skyriui (Respublikos g. 62, Panevėžys) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmams (Respublikos g. 62, Panevėžys) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės meras

Erlandas Galaguz

PATVIRTINTA
Visagino savivaldybės tarybos
2019 m. gruodžio ____ d. sprendimu Nr. TS-____

**VISAGINO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS
2018 METŲ ATASKAITA**

TURINYS

1. ĮVADAS.....	3
2. BENDROJI DALIS.....	4
2.1. PAGRINDINIŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS („ŠVIESOFORAS“).....	4
2.2. PAGRINDINIAI DEMOGRAFINIAI RODIKLIAI.....	11
3. SPECIALIOJI DALIS.....	14
3.1 MIRTINGUMAS DĖL PRIEŽASČIŲ, SUSIJUSIŲ SU NARKOTIKŲ VARTOJIMU.....	14
3.2. MIRTINGUMAS NUO CEREBROVASKULINIŲ LIGŲ (I60-I69) 100 000 GYV.....	16
3.3. PAAUGLIŲ (15-17 M.) GIMDYMŲ SKAIČIUS 1 000 GYV.....	19
4. IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGAS LANKANČIŲ VAIKŲ SVEIKATOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS.....	21
4.1. PAGRINDINIAI VAIKŲ SVEIKATOS SUTRIKIMAI IR JŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL GRUPES.....	21
4.2. VAIKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL FIZINIO AKTYVUMO GRUPES.....	24
4.3. VAIKŲ DANTŲ IR ŽANDIKAULŲ BŪKLĖ 2018 METAIS.....	24
5. BENDROJO LAVINIMO UGDYMO ĮSTAIGAS LANKANČIŲ VAIKŲ SVEIKATOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS 2018 M.....	25
5.1. PAGRINDINIAI MOKINIŲ SVEIKATOS SUTRIKIMAI IR JŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL GRUPES.....	25
5.1.1. Mokinių ligotumas pagal ligų grupes.....	25
5.1.2. Mokinių kūno masės indeksas.....	26
5.1.3. Mokinių regos sutrikimai.....	27
5.2. MOKINIŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL FIZINIO AKTYVUMO GRUPES.....	27
5.3. MOKINIŲ DANTŲ IR ŽANDIKAULIŲ BŪKLĖ.....	27
6. PAPILDOMI VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS RODIKLIAI.....	29
7. VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS IŠVADOS.....	37
8. REKOMENDACIJOS.....	38

1. ĮVADAS

Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programa (toliau – LSP), patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programos patvirtinimo“, nustato šalies sveikatinimo veiklos tikslus ir uždavinius, siekiamus sveikatos lygio rodiklius. LSP strateginis tikslas – pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni, pailgėtų jų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai.

LSP nustatyti šie 4 tikslai:

1. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį;
2. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką;
3. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą;
4. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius.

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, tvarkyti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą charakterizuojančius rodiklius, kad remiantis išsamia informacija apie savivaldybės bendruomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius, būtų galima planuoti ir įgyvendinti savivaldybės visuomenės sveikatos gerinimo priemonės, taip pat vykdyti visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų sklaidą bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškųjų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Ataskaitoje, remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2013 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pateikiami ir aprašomi Visagino savivaldybės 2018 m. visuomenės sveikatos būklę rodantys duomenys. Pateikiami rodikliai iš Valstybės deleguotų savivaldybėms visuomenės sveikatos stebėsenos pagrindinių rodiklių sąrašo (toliau – PRS), atspindinčio, kaip įgyvendinami LSP tikslai. LSP iškeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis PRS, kurį sudaro 51 unifikuotas rodiklis (rodikliai pateikiami 1 lentelėje). PRS iš numatytų rodiklių t. y. į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui šiame, bei viešai tiekiamo geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo vartotojams (proc.) rodikliai renkami ne visose savivaldybėse, todėl šviesoforo principu neinterpretuojami.

Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. sausio 27 d. prašymu Nr. (4.16)-1-450 „Dėl visuomenės sveikatos stebėsenos Visagino savivaldybėje“ ataskaitoje išnagrinėti papildomi 9 Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai. Šie rodikliai šviesoforo principu neinterpretuojami.

Ataskaita parengta naudojant oficialius statistikos šaltinius: Higienos instituto Sveikatos informacijos centro (toliau – HI SIC) parengtu leidiniu „Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m.“ ir „Mirties priežastys 2018 m.“, Lietuvos Sveikatos rodiklių sistema, Statistinių duomenų apie mirties priežastis paieškos priemone, Lietuvos statistikos departamento oficialiosios statistikos portalu ir kt.

2. BENDROJI DALIS

2.1. PAGRINDINIŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS („ŠVIESOFORAS“)

PRS analizė ir interpretavimas („šviesoforo“ kūrimas) atliekamas lyginant praėjusių metų Visagino savivaldybės rodiklius su Lietuvos vidurkiu. Vadovaujantis „šviesoforo“ principu visos 60 Lietuvos savivaldybių suskirstytos į grupes. Vertinant savivaldybių rodiklius, svarbu vertinti ir absoliučius skaičius bei atkreipti dėmesį į mažiausiai gyventojų (mažiau negu 20 000) turinčias savivaldybes. 2018 m. (kaip ir 2017 m.) tokių savivaldybių buvo 18 (2016 m. – 14): Neringos, Birštono, Rietavo, Pagėgių, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Palangos, Širvintų r., Ignalinos r., Zarasų r., Skuodo r., Kupiškio r., Molėtų r., **Visagino**, Lazdijų r., Druskininkų, Akmenės r. ir Pakruojo r. Dėl mažo gyventojų skaičiaus, jų rodikliams skaičiuojamas 3 metų vidurkis.

Rodiklių reikšmės stulpelinėse diagramose suskirstytos į grupes, pagal kurias savivaldybės yra vertinamos:

- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, priskiriamos savivaldybių su geriausiais rodikliais grupei ir žymimos **žalia spalva**;
- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo prasčiausią situaciją, žymimos **raudona spalva**;
- likusių 36 savivaldybių rodiklių reikšmės žymimos **geltona spalva**.

Savivaldybes žymint spalvomis, vertinamas ne rodiklio dydis, o reikšmė, kadangi mažas rodiklis ne visada atspindi gerą situaciją ir atvirkščiai, didelis rodiklis ne visada rodo blogą situaciją.

PRS analizės ir interpretavimo tikslas – įvertinti, kokia esama gyventojų sveikatos ir sveikatą lemiančių veiksnių situacija savivaldybėje, vertinant Lietuvos sveikatos programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo kontekste ir kokių intervencijų/priemonių reikia imtis, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą ir mažinti sveikatos netolygumus.

Visagino savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje analizuojamų rodiklių duomenys ir jų interpretavimas pateikiami 1 lentelėje „Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis“.

Remiantis profilio rodikliais ir jų interpretavimo rezultatais („šviesoforas“ ir santykis), buvo pasirinktos 3 pagrindinio rodiklių sąrašo reikšmės, kurių rodiklis ar pokyčio kryptis yra prasčiausia, palyginti su kitomis savivaldybės profilio reikšmėmis. Atsižvelgiant į tai, sudarytas Visagino savivaldybės probleminių visuomenės sveikatos sričių (temų) sąrašas, atlikta atrinktų rodiklių detali analizė ir vertinimas bei parengtos rekomendacijos.

Žymėjimai:

	Žalia spalva		Geltona spalva		Raudona spalva
--	--------------	--	----------------	--	----------------

Pirmoje lentelės skiltyje pateikiamas PRS, suskirstytas pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antroje skiltyje pateikiama Visagino savivaldybės rodiklio reikšmė, trečioje – atitinkamo rodiklio Lietuvos vidurkio reikšmė, ketvirtoje – mažiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, penktoje – didžiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, šeštoje – savivaldybės rodiklio interpretavimas (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšme ir savivaldybės vietos tarp visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą).

   1 lentelė. Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis
Rodyklės atspindi rodiklio pokytį nuo 2017 m.: didėjo ar mažėjo, žalia spalva – teigiamas, raudona – neigiamas pokytis, geltona – nebuvo pokyčio.

Eil. Nr.	Rodiklio Nr.	Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės rodiklis (2017 m.)	Savivaldybės rodiklis (2018 m.)	Lietuvos rodiklis	Minimali reikšmė	Maksimali reikšmė	Santykis: savivaldybė/Lietuva
		1		2	3	4	5	6
Strateginis tikslas - pasiekti, kad 2025 m. šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai								
1.	1	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (metais)	74,8	 71,6	75,9	69,9	78,6	0,96
2.	2	Išvengiamas mirtingumas (proc.)	39,0	 39,0 ¹	30,5	24,6	41,0	1,28
1. Tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį								
1.1. Uždavinys. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą								
1.1.1.	3	Mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyv.	10,6	 21,6	23,8	0,0	75,7	0,79
	3 ¹	Bandymų žudyti (X60-X64, X66-X84) skaičius 100 000 gyv.	31,7	 21,6	42,1	19,2	81,1	1,04
1.1.2.	4	Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 gyv.	186,1	 175,3 ²	69,1	35,2	220,2	2,54
1.1.3.	5	Socialinės rizikos šeimų skaičius 1000 gyventojų	5,1	 5,2	3,3	0,3	8,7	1,45
1.1.4.	6	Ilgalaikio nedarbo lygis (proc.)	4,6	 4,7	2,2	0,3	8,2	1,98
1.1.5.	7	Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų	-27,8	 -23,5 ³	5,3	-23,7	8,4	4,46
1.2. Uždavinys. Sumažinti socialinę-ekonominę gyventojų diferenciaciją šalyje ir bendruomenėse								
1.2.1.	8	Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01–Y89) 100 000 gyv. ⁴	89,8	 91,6	93,4	29,9	209,7	1,11
		Standartizuotas mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv.	103,8	 108,2	91,0	46,2	192,4	
1.2.2.	9	Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1000 gyv.	206,4	 225,8	148,9	57,4	339,9	1,50

¹ Pagal šį rodiklį 2018 m. Visagino savivaldybė Lietuvoje yra II vietoje, blogiausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

² Pagal šį rodiklį 2018 m. Visagino savivaldybė Lietuvoje yra III vietoje, blogiausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

³ Pagal šį rodiklį 2018 m. Visagino savivaldybė Lietuvoje yra II vietoje, blogiausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

⁴ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

⁵ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Lietuvoje nuo išorinių priežasčių 2018 m. mirė 2618 žmonių, iš jų vyrų mirė 2,5 karto daugiau nei moterų (1878 vyrai ir 740 moterų). Visagino savivaldybėje 2018 m. nuo išorinių priežasčių mirė 17 žmonių, iš jų 14 vyrų ir 3 moterys.

1.2.3.	10	Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyv.	44,6	↓	45,3	25,4	3,2	91,0	1,81
1.2.4.	11	Sergamumas (nauji atvejai) tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.	21,1	↑	14,0	32,9	0,0	88,4	0,43
		Sergamumas (nauji atvejai ir recidyvai) tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.	26,4	↑	15,8	37,9	0,0	88,4	0,42
2. Tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką									
2.1. Uždavinys. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą									
2.1.1.	12	Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.	0,8	↓	0,9	0,9	0,0	3,9	0,59
2.1.2.	13	Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.	172,3	↑	134,5	150,7	104,9	212,0	1,07
2.1.3.	14	Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.	71,5	↓	83,0	67,1	45,3	125,9	1,23
2.1.4.	15	Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv.	26,9	↓	44,7	74,9	0,0	140,9	0,56
2.2. Uždavinys. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį									
2.2.1.	16	Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv. ⁶	5,3	↑	0,0	5,5	0,0	29,9	1,27 ⁷
		Standartizuotas mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	12,2	↑	0,0	5,5	0,0	19,6	
2.2.2.	17	Mirtingumas dėl nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv. ⁹	26,4	↑	21,6	16,1	0,0	38,1	1,42
		Standartizuotas mirtingumas dėl nukritimo (W00 - W19) 100 000 gyv.	19,9	↓	30,8	15,3	0,0	32,6	
2.3. Uždavinys. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių									
2.3.1.	18	Mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv. ¹¹	5,3	↑	0,0	8,0	0,0	25,4	0,44 ¹²
		Standartizuotas mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv.	6,8	↑	0,0	7,9	0,0	26,3	

⁶ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

⁷ 2018 m. nepaskendo nė vienas Visagino savivaldybės gyventojas, tačiau skaičiuojant mažųjų savivaldybių santykį su Lietuva vertinamas savivaldybių 3 metų vidurkis (šiuo atveju Visagino: 2018 m. – 0, 2017 m. – 1, 2016 m. – 3), todėl leidinyje Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. pateikta ši rodiklio reikšmė.

⁸ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Lietuvoje dėl atsitiktinio paskendimo 2018 m. mirė 155 asmenys, iš jų 117 vyrų ir 38 moterys. Šis rodiklis rodo, kokios savivaldybės gyventojai paskendo, tačiau nerodo įvykio vietos.

⁹ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

¹⁰ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Iš viso Lietuvoje užregistruota 451 mirties atvejis dėl nukritimų. Daugiau dėl nukritimų mirė vyrų nei moterų (237 vyrai ir 214 moterų).

¹¹ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

¹² 2018 m. dėl transporto įvykių nemirė nė vienas Visagino savivaldybės gyventojas, tačiau skaičiuojant mažųjų savivaldybių santykį su Lietuva vertinamas savivaldybių 3 metų vidurkis (šiuo atveju Visagino: 2018 m. – 0, 2017 m. – 1, 2016 m. – 1), todėl leidinyje Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. pateikta ši rodiklio reikšmė.

¹³ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Lietuvoje dėl transporto įvykių 2018 m. žuvo 224 asmenys.

2.3.2.	19	Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	0,0	↓ 0,0	3,0	0,0	19,2	0,58 ¹⁴
2.3.3.	20	Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) skaičius 100 000 gyv.	73,9	↓ 80,9	58,9	29,3	136,3	1,13
2.4. Uždavinys. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą								
2.4.1.	21	Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui	527,88 t/metus	↓ 29840 kg/km ²	1010 kg/km ²	63 kg/km ²	34382 kg/km ²	29,53
2.4.2.	22	Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams, proc.	99,2	↑ 99,2 ¹⁵	-	-	-	-
2.4.3.	23	Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams, proc.	99,2	↑ 99,2 ¹⁶	-	-	-	-
3. Tikslas. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą								
3.1. Uždavinys. Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą								
3.1.1.	24	Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu ¹⁷	10,6	↓ 10,8	3,0	0,0	13,0	2,37
		Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, 100 000 gyv.	16,6	↓ 24,8	3,1	0,0	24,8	
3.1.2.		Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu ¹⁹	15,8	↓ 16,2	18,1	0,0	46,5	0,87
	25	Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, 100 000 gyv.	11,9	↑ 9,7	17,7	0,0	45,1	
3.1.3.	26	Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)	174,3	↓ 230,0 ²¹	85,8	3,9	442,1	2,68
3.1.4.	27	Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais	371,2	↑ 379,7 ²²	189,9	49,8	415,9	2,0
3.1.5.	28	Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gaminiais	344,2	↓ 337,0 ²³	166,8	32,5	359,2	2,02

¹⁴ 2018 m. dėl transporto įvykių nežuvo nė vienas Visagino savivaldybės gyventojas, tačiau skaičiuojant mažųjų savivaldybių santykį su Lietuva vertinamas savivaldybių 3 metų vidurkis (šiuo atveju Visagino rodiklio reikšmės 100 000 gyv.: 2018 m. – 0, 2017 m. – 0, 2016 m. – 5,1), todėl leidinyje Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. pateikta ši rodiklio reikšmė.

¹⁵ VI „Visagino energija“ duomenys. Lietuvos rodikliai (min. ir max.) bei santykis savivaldybė/Lietuva nėra skaičiuojamas.

¹⁶ VI „Visagino energija“ duomenys. Lietuvos rodikliai (min. ir max.) bei santykis savivaldybė/Lietuva nėra skaičiuojamas.

¹⁷ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

¹⁸ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Lietuvoje dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo 2018 m. mirė 83 asmenys. Visagino savivaldybėje mirė 2 asmenys. Pagal šį rodiklį Visagino savivaldybė užima Lietuvoje I vietą, blogiausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

¹⁹ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

²⁰ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Lietuvoje dėl alkoholio vartojimo 2018 m. mirė 507 asmenys. Visagino savivaldybėje mirė 3 asmenys.

²¹ Pagal šį rodiklį 2018 m. Visagino savivaldybė Lietuvoje yra II vietoje, blogiausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

²² Pagal šį rodiklį 2018 m. Visagino savivaldybė Lietuvoje yra II vietoje, geriausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

Didelė rodiklio reikšmė parodo, kad licencijų išduota mažai, todėl yra mažesnis gaminių prieinamumas.

²³ Pagal šį rodiklį 2018 m. Visagino savivaldybė Lietuvoje yra II vietoje, geriausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

Didelė rodiklio reikšmė parodo, kad licencijų išduota mažai, todėl yra mažesnis gaminių prieinamumas.

		3.2. Uždavinys. Skatinti sveikos mitybos įpročius						
3.2.1.	29	Kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	55,1	↓ 55,1	36,7	11,7	73,5	1,50
4. Tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius								
4.1. Uždavinys. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais								
4.1.1.	30	Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyv.	43,8	↓ 40,2	32,5	20,0	64,9	1,31
4.1.2.	31	Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1 000 gyv.	7,9	↓ 7,8	6,9	4,1	10,0	1,12
4.2. Uždavinys. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą								
4.2.1.	32	Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	2,2	↕ 2,2	2,0	1,2	6,2	1,08
4.2.2.	33	Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyv.	2,1	↑ 2,6 ²⁴	7,2	2,6	13,6	0,36
4.2.3.	34	Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui	10,6	↓ 10,3	9,1	6,5	11,3	1,13
4.2.4.	36	Sergamumas (nauji atvejai) vaistams atsparia tuberkulioze 100 000 gyv.	5,3	↑ 0,0	3,1	0,0	13,9	0,56
		Užregistruoti daugeliui vaistų atsparios tuberkuliozės atvejai (visos TB atvejų registracijos kategorijos) (A15-A19) 100 000 gyv.	26,4	↑ 0,0	6,1	0,0	17,2	0,0
4.2.5.	37	Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis B20-B22, B23 (B23.0-B23.2) B23.8), B24, Z21, A50 (A50.0-A50.7, A50.9), A51-A53, A54 (A54.0-A54.6, A54.8, A54.9), A56 (A56.0-A56.4, A56.8) 10 000 gyv.	2,1	↑ 1,6	2,2	0,0	5,1	0,95
4.3. Uždavinys. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą								
4.3.1.	38	Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1 000 gyvų gimusių kūdikių	0,0	↓ 5,6	3,4	0,0	16,5	0,54
4.3.2.	39	2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina 1 dozė) skiepavimo apimtys	96,2	↑ 96,8	92,1	83,0	99,5	1,02
4.3.3.	40	1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina 3 dozės) skiepavimo apimtys	99,4	↓ 91,5	92,3	70,0	99,7	1,01
4.3.4.	41	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje	37,4	↓ 35,8	14,5	5,7	52,7	1,96
4.3.5.	42	Vaikų, neturinčių edunosies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	23,8	↑ 25,3	18,9	7,5	28,3	1,34
4.3.6.	43	Paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius 1 000 gyv.	4,7	↓ 9,7	4,4	0,0	15,8	1,75
4.4. Uždavinys. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę								
4.4.1.	44	Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv. ²⁵	649,7	↑ 641,5	782,5	269,5	1349,5	0,8

²⁴ Pagal šį rodiklį 2018 m. Visagino savivaldybė Lietuvoje yra I vietoje, blogiausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

		Standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų rodiklis (I00-I99) 100 000 gyv.	795,6	↑ 807,9	744,5	619,5	1059,0	
4.4.2.	45	Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C97) 100 000 gyv. ²⁷	190,1	↓ 312,7	286,6	89,8	436,6	0,87
		Standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų rodiklis (C00 - C97) 100 000 gyventojų	177,2	↑ 241,9	274,7	219,6	347,1	
4.4.3.	46	Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60 - I69) 100 000 gyv. ²⁹	153,2	↓ 188,7	191,0	59,9	610,5	0,86
		Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis (I60 - I69) 100 000 gyventojų	178,0	↓ 262,3	181,8	83,8	485,7	
4.4.4.	47	Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	72,9	↓ 84,6	56,6	26,9	112,0	1,23
4.4.5.	48	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programoje, apmokamoje iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų	46,8	↑ 47,0	50,2	13,8	71,7	0,96
4.4.6.	49	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programoje, apmokamoje iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų	72,2	↓ 72,0 ³¹	52,7	28,9	72,0	1,37
4.4.7.	50	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programoje, apmokamoje iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų	54,3	↓ 47,1	53,1	28,6	66,0	0,95
4.4.8.	51	Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programoje, apmokamoje iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų	56,7	↓ 56,6	42,9	26,2	61,4	1,32

²⁵ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

²⁶ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Lietuvoje nuo kraujotakos sistemos ligų 2018 m. mirė 21922 asmenys. Visagino savivaldybėje mirė 119 asmenų, iš jų 51 moteris ir 68 vyrai.

²⁷ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

²⁸ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Lietuvoje nuo piktybinių navikų 2018 m. mirė 8028 gyventojai. Visagino savivaldybėje 2018 m. mirė 58 asmenys, iš jų 27 moterys ir 31 vyras.

²⁹ 2018 m. rodiklio reikšmės pateikiamos pagal Lietuvos sveikatos rodiklių sistemos duomenis.

³⁰ Rodiklio santykis (Visagino savivaldybės su Lietuva) nebuvo skaičiuojamas. Lietuvoje nuo cerebrovaskulinių ligų, kurioms priklauso smegenų infarktas, intracerebrinis kraujavimas, smegenų arterijų užsikimšimas ir kt. ligos, 2018 m. mirė 5352 žmonės. Visagino savivaldybėje 2018 m. mirė 35 asmenys, iš jų 19 moterų ir 16 vyrų.

³¹ Pagal šį rodiklį 2018 m. Visagino savivaldybė Lietuvoje yra I vietoje, geriausių reikšmių atžvilgiu (pagal leidinio Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2018 m. duomenis).

1-oje lentelėje „Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis“ pateiktų PRS rodiklių reikšmių Visagino savivaldybėje palyginimo su atitinkamu Lietuvos vidurkio rodikliu matyti, kad:

1. Geresni už Lietuvos vidurkį (žalia zona) rodikliai yra:

- 1) *Sergamumas (nauji atvejai) tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.;*
- 2) *Sergamumas (nauji atvejai ir recidyvai) tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.;*
- 3) *Mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V99) 100 000 gyv.;*
- 4) *Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais;*
- 5) *Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gaminiais;*
- 6) *Kūdikių, išimtinai žindytų iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)*
- 7) *Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui;*
- 8) *Užregistruoti daugeliui vaistų atsparios tuberkuliozės atvejai (visos TB atvejų registracijos kategorijos) (A15-A19) 100 000 gyv.;*
- 9) *Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje;*
- 10) *Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.);*
- 11) *Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.;*
- 12) *Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C97) 100 000 gyv.;*
- 13) *Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programoje, apmokamoje iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų;*
- 14) *Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programoje, apmokamoje iš Privalomojo sveikatos draudimo biudžeto lėšų.*

2. Blogesni už Lietuvos vidurkį (raudona zona) rodikliai yra:

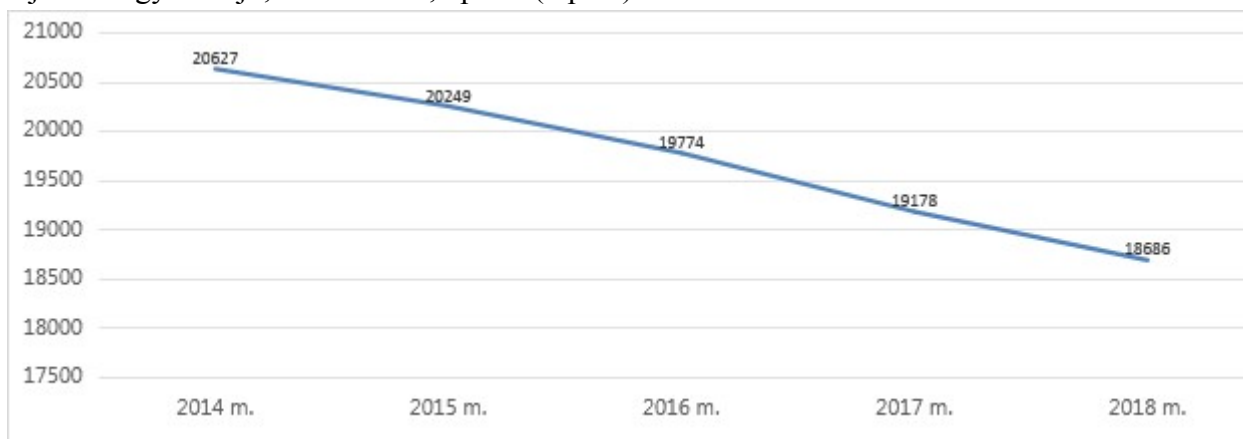
- 1) *Išvengiamas mirtingumas (proc.);*
- 2) *Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 gyv.;*
- 3) *Ilgalaikio nedarbo lygis (proc.);*
- 4) *Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų;*
- 5) *Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kvadratiniam kilometrui;*
- 6) *Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu;*
- 7) *Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai);*
- 8) *Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyv.*

3. 29 rodikliai patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančių kvintilių grupę (geltonoji zona).

2.2. PAGRINDINIAI DEMOGRAFINIAI RODIKLIAI

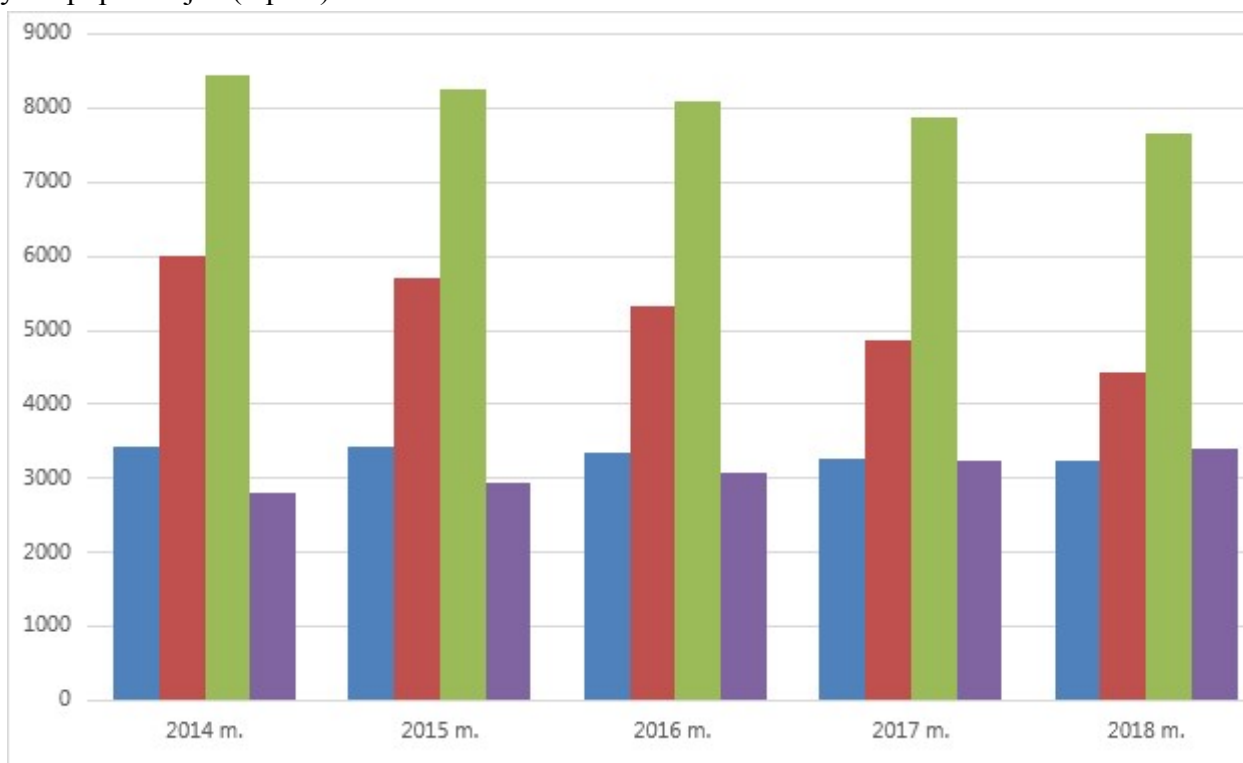
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Visagino savivaldybėje 2018 m. gyveno 18 686 žmonės (iš jų 18 514 miesto gyventojai ir 172 kaimo gyventojai), jie sudarė 0,66 proc. Lietuvos populiacijos.

Lietuvoje 2014–2018 m. nuolatinių gyventojų skaičius kasmet mažėjo (tam įtakos turėjo emigracija), Visagino savivaldybėje nuolatinių Visagino gyventojų skaičius nuo 2014 m. iki 2018 m. sumažėjo 1941 gyventoju, tai sudaro 9,4 proc. (1 pav.).

1 pav. Nuolatinių Visagino savivaldybės gyventojų skaičiaus kaitos dinamika 2014–2018 m. (asmenų skaičius)

Visagino savivaldybėje 2018 m. gyveno 8 719 (46,66 proc.) vyrų ir 9 967 (53,34 proc.) moterys. Vaikai (0–17 metų) sudarė 17,28 proc., 18–44 m. asmenys – 23,62 proc., 45–64 m. asmenys – 40,89 proc., 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys sudarė 18,21 proc. Visagino savivaldybės populiacijos (2 pav.).

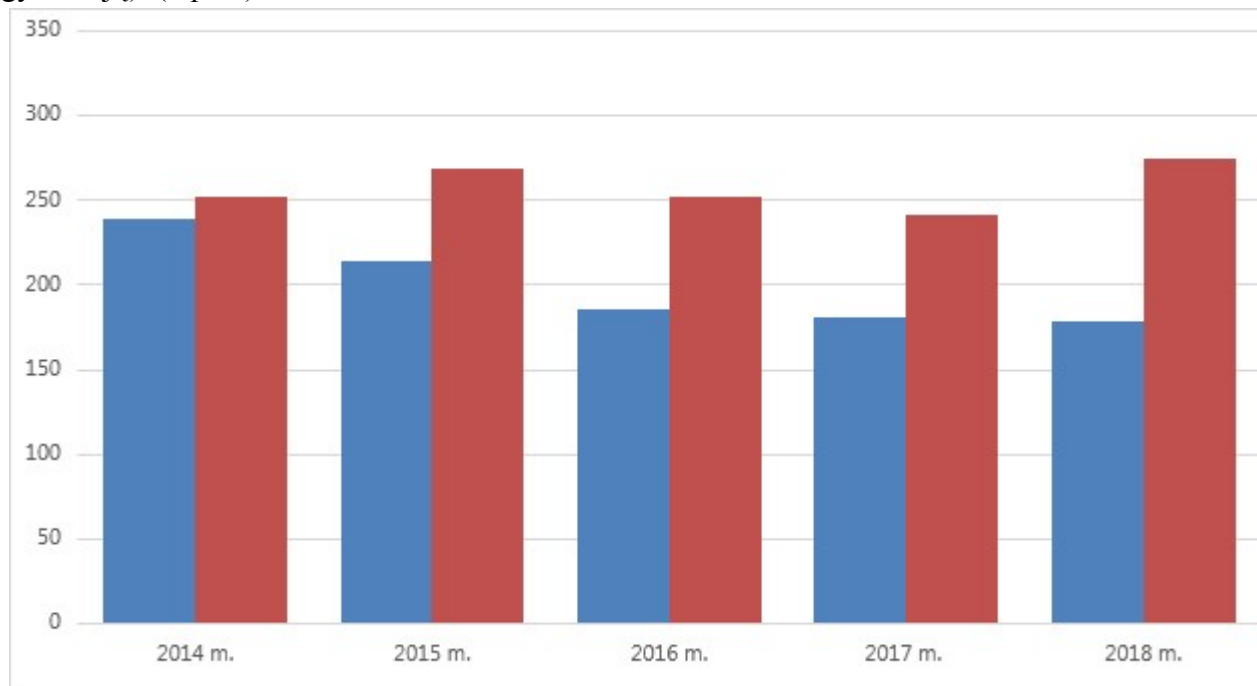

2 pav. Visagino gyventojų dalies (pagal amžiaus grupes) kaitos dinamika 2014–2018 m. (asmenų skaičius)

Visagino savivaldybėje 2018 m. gimė 178 kūdikiai. Gimstamumo rodiklis 1000 gyventojų buvo 9,5 (Lietuvoje – 10,0).

Mirusių asmenų skaičius 2018 m. Visagino savivaldybėje buvo 274. Mirtingumo rodiklis 1000 gyventojų Visagino savivaldybėje – 14,6 (Lietuvoje – 14,1). 2014 – 2018 m. laikotarpiu

Visagino gyventojų gimstamumo rodikliai buvo žemesni už mirtingumo rodiklius (neigiama natūrali gyventojų). (3 pav.)

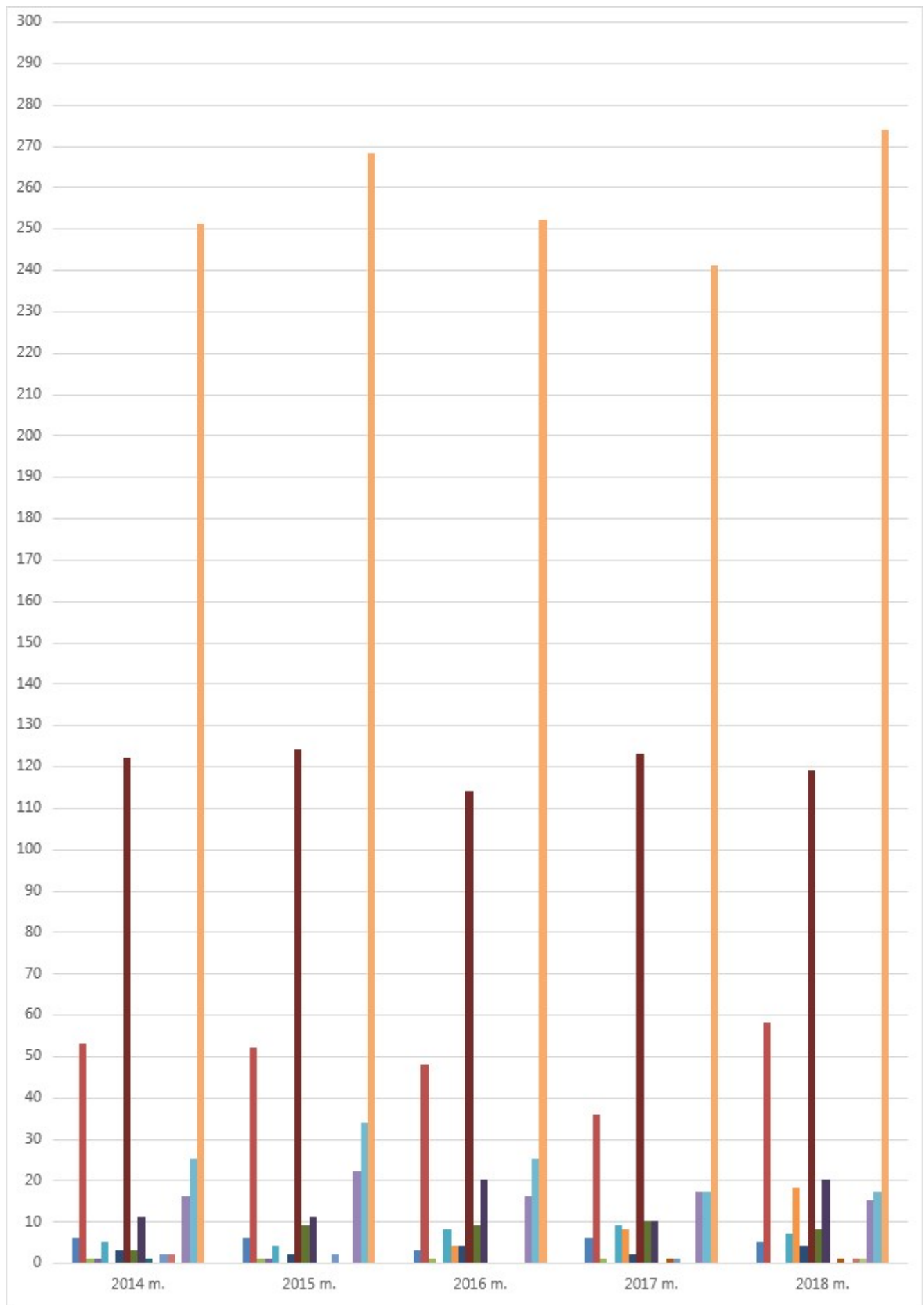
3 pav. Gimstamumo ir mirtingumo Visagino savivaldybėje kaitos dinamika 2014–2018 m. (asmens skaičius)

Registruoto nedarbo lygis, darbingo amžiaus (15-64 m.) gyventojų proc. Visagino savivaldybėje 2018 m. – 12,8 proc. asmenų, 2017 m. – 12,9 proc. asmenų, 2016 m. – 12,7 proc. asmenų, 2015 m. – 13,0 proc. asmenų, 2014 m. – 13,1 proc. asmenų. Palyginus su Lietuvos savivaldybių vidurkiu (8,5 proc.) ir Utenos apskrities savivaldybių vidurkiu (11,9 proc.) Visagino savivaldybėje nedarbo lygis 2018 metais yra didžiausias. Per 2014 – 2016 m. nedarbo lygis sumažėjo 1,3 proc., 2016 – 2017 m. 0,2 proc. išaugo, o 2018 m. sumažėjo 0,1 proc.

2018 m. Visagino savivaldybėje sudaryta 152 santuokos. Santuokų skaičius 2014 – 2018 m. nuolat mažėja: 2014 m. – 242 santuokos, 2015 m. – 200 santuokų, 2016 m. – 190 santuokų, 2017 m. - 182 santuokos, 2018 m. – 152 santuokos.

2018 m. Visagino savivaldybėje užregistruota 84 ištuokos. Ištuokų skaičius 2014 – 2017 m. metais mažėjo: 2014 m. – 100 ištuokų, 2015 m. – 94 ištuokos, 2016 m. – 98 ištuokos, 2017 m. – 84 ištuokos, o 2018 m. išliko nepakitęs – 84 ištuokos.

Mirtingumo statistika rodo bendrą gyventojų sveikatos būklę, sveikatos priežiūros veiksmingumą ir kokybę, sveikatos netolygumus bei sveikatos priežiūros prieinamumą. Todėl pateikiame standartizuotų mirtingumo rodiklių pagal mirties priežastis – 2014 – 2018 m. palyginimą Visagino savivaldybėje.

3. SPECIALIOJI DALIS

Šioje dalyje analizuojamos specifinės problemos ir rodikliai, kurie Visagino savivaldybėje turi neigiamą pokytį bei ryškiai blogesnes reikšmes lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis.

Remiantis Higienos instituto Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos rašymo metodinėmis rekomendacijomis, įvertinus savivaldybės visuomenės sveikatos būklę, kasmet reikia išskirti po 3 prioritetines savivaldybės visuomenės sveikatos problemas. Išskirti problemines sritis galima keliais būdais:

1. Vertinant, kurios savivaldybių reikšmės yra blogiausios Lietuvoje (t.y. raudonos zonos);
2. Vertinant keleto metų pokytį;
3. Vertinant, kokios priemonės buvo daromos, ir kaip jos pakeitė situaciją.

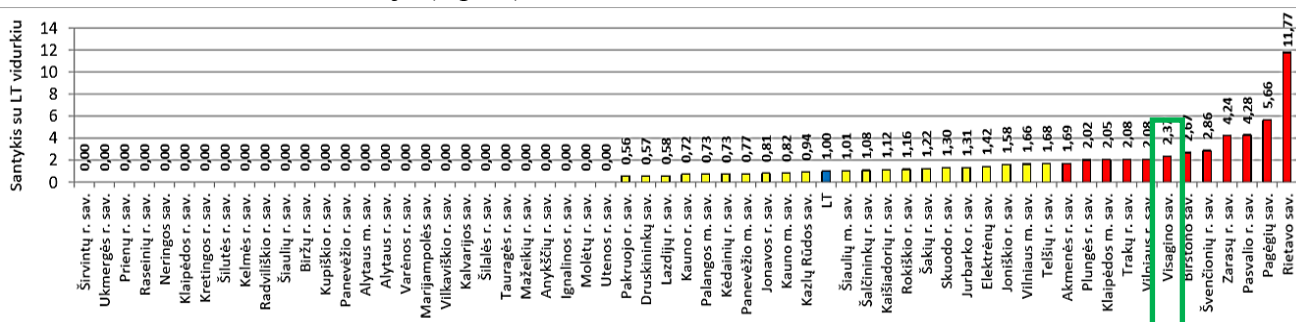
Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos būklei apibūdinti buvo pasirinkta vertinti blogiausias savivaldybės reikšmes ir 2014 – 2018 metų pokytį. Buvo atsižvelgta į mažą gyventojų skaičių, didelis dėmesys skirtas absoliučių skaičių vertinimui, kurie apibūdino pagrindinius sveikatos rodiklius. Visagino savivaldybės prioritetinės sritys:

1. *Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu;*
2. *Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60 – I69) 100 000 gyventojų;*
3. *Paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius 1 000 gyventojų.*

3.1 MIRTINGUMAS DĖL PRIEŽASČIŲ, SUSIJUSIŲ SU NARKOTIKŲ VARTOJIMU

Neteisėtas narkotikų vartojimas sukelia psichikos ir elgesio sutrikimus, atsitiktinius ir tyčinius apsinuodijimus bei kitus sveikatos pavojus. Lietuvoje dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo 2018 m. mirė 83 asmenys, t. y. 27 asmenimis mažiau nei 2017 m. (mirtingumo rodiklis – 2,96/100 000 gyv.³²).

2018 m. mirtingumo nuo narkotikų sąlygotų priežasčių rodiklis Visagino savivaldybėje – 10,8/100 000 gyv., o Lietuvoje – 3,0/100 000 gyv. Tarp visos Lietuvos Visagino savivaldybė 2018 metais yra III vietoje, 2017 metais buvo II vietoje, 2016 metais – I vietoje, 2015 metais – I vietoje, 2014 metais – VI vietoje (Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu 100 000 gyv.).³³ Mirtingumo nuo narkotikų sąlygotų priežasčių rodiklis Visagino savivaldybėje 2018 m. buvo 2,37 karto didesnis nei Lietuvoje (9 pav.).

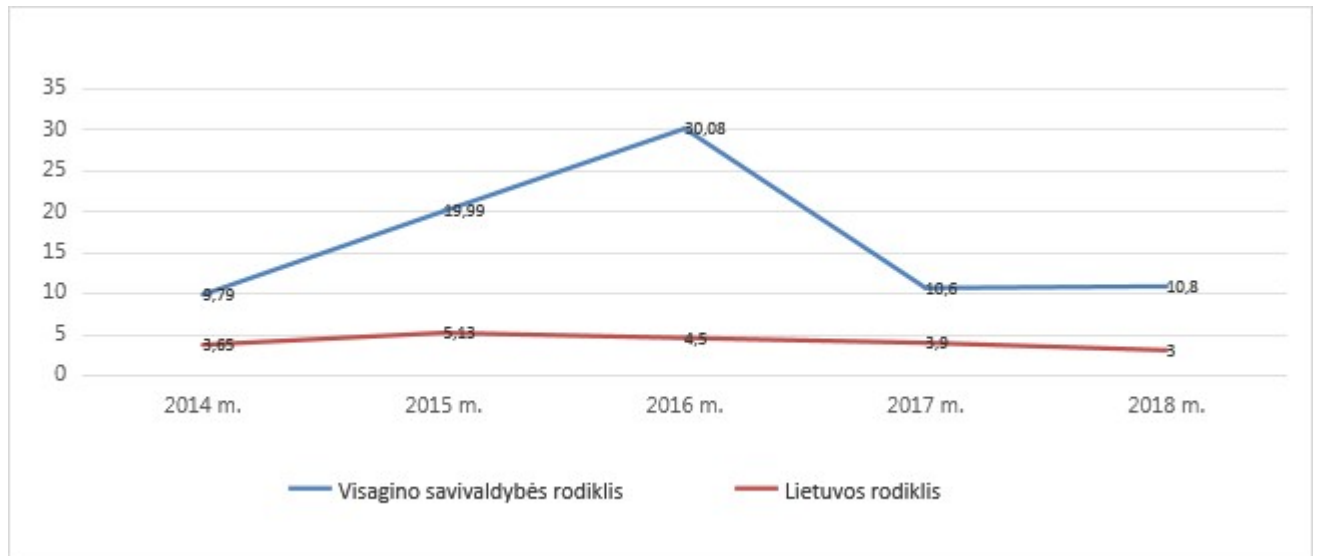
9 pav. 2018 m. Lietuvos savivaldybių gyventojų mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) 100 000 gyv. (Savivaldybių santykis su Lietuvos vidurkiu)

2018 m. Visagino savivaldybėje dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu mirė 2 asmenys: nuo atsitiktinio apsinuodijimo narkotikais ir psichodisleptikais (haliucinogenais) bei jų

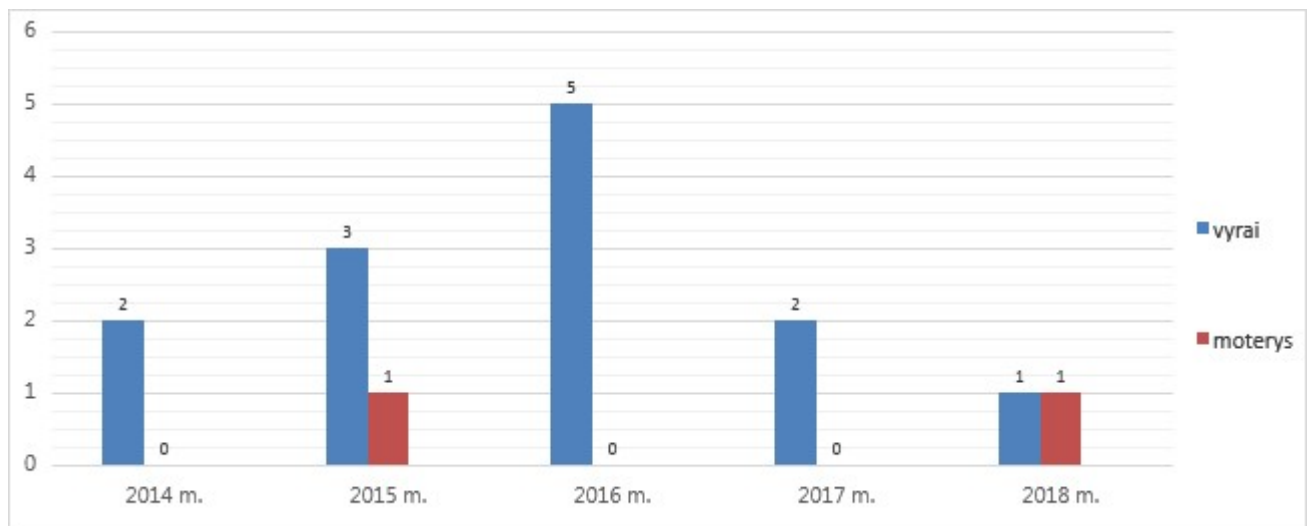
³² Pateikiamas nestandartizuotas rodiklis.

³³ Vertinami nestandartizuoti rodikliai, pagal konkrečių metų reikšmes.

poveikio, neklasifikuojamo kitur (X42) – vienas 38 m. amžiaus vyras ir nuo tyčinio apsinuodijimo ir apnuodijimo antiepilepsiniais, raminamaisiais bei migdomaisiais, antiparkinsoniniais ir psichotropiniais vaistais, neklasifikuojamo kitur (X62) – viena 84 m. amžiaus moteris. Vertinant 2014 – 2018 m. rodiklio situaciją matoma, kad nuo 2014 m. iki 2016 m. rodiklio reikšmė stipriai didėjo – 2014 m. užfiksuoti 2 mirčių atvejai, 2015 m. 4 mirčių atvejai, 2016 m. 5 mirčių atvejai. 2017 m. matomas situacijos pagerėjimas – mirusių asmenų skaičius sumažėjo iki 2. Toks pat mirčių atvejų dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu skaičius išliko ir 2018 m., tačiau rodomas rodiklio pablogėjimas, atsižvelgiant į sumažėjusį gyventojų skaičių savivaldybėje (10 pav., 11 pav.).³⁴

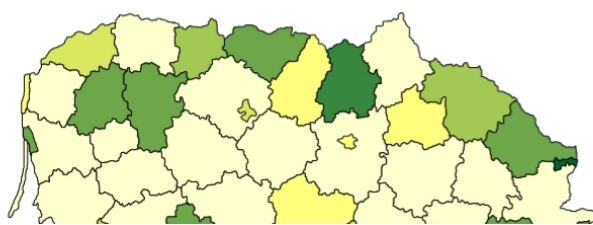
10 pav. 2014-2018 m. Lietuvos ir Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12) 100 000 gyv. rodiklis

11 pav. 2014-2018 m. Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12), (asmenų skaičius)

Apžvelgiant standartizuoto mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu rodiklių reikšmes matoma, kad didžiausi rodikliai 2018 m. buvo pietrytinėje šalies dalyje, o tuo tarpu 35-iose savivaldybėse per visus metus mirties atvejų dėl minėtų priežasčių neužfiksuota (12 pav.).

³⁴ Vertinami nestandartizuo

12 pav. 2018 m. Lietuvos savivaldybių gyventojų standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12), 100 000 gyv.

Pagal standartizuotus rodiklius ir naudojant 3 metų vidurkių skaičiavimo metodą mažosioms savivaldybėms, Visagino savivaldybė yra I vietoje su rodiklio reikšme 24,8/100 000 gyv. Antroje vietoje yra Pasvalio rajono savivaldybė, kurios rodiklio reikšmė – 15,0/100 000 gyv., o trečioje – Švenčionių rajono savivaldybė su rodiklio reikšme – 8,5/100 000 gyv. Lietuvos rodiklis – 3,1/100 000 gyv. (13 pav.)

Mažiausi rodikliai		Didžiausi rodikliai	
Savivaldybė	Stand. mirtingumas 100 000 gyv.	Savivaldybė	Stand. mirtingumas 100 000 gyv.
Širvintų r. sav.*, Ukmergės r. sav., Birštono sav.*, Prienų r. sav., Raseinių r. sav., Neringos sav.*, Klaipėdos r. sav., Kretingos r. sav., Šilutės r. sav., Kelmės r. sav., Radviliškio r. sav., Šiaulių r. sav., Biržų r. sav., Panevėžio r. sav., Alytaus m. sav., Alytaus r. sav., Varėnos r. sav., Marijampolės sav., Vilkiškio r. sav., Kalvarijos sav.*, Kazlų Rūdos sav.*, Šilalės r. sav., Tauragės r. sav., Mažeikių r. sav., Rietavo sav.*, Anykščių r. sav., Ignalinos r. sav.*, Molėtų r. sav.*, Utenos r. sav.	0,0	Visagino sav.*	24,8
		Pasvalio r. sav.	15,0
		Švenčionių r. sav.	8,5
		Telšių r. sav.	7,0
		Trakų r. sav.	6,9
		Lietuvos rodiklis 3,1/100 000 gyv.	

13 pav. 2018 m. Lietuvos savivaldybių gyventojų standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (F11, F12, F14, F15, F16, F19, X41, X42, X61, X62, Y11, Y12), 100 000 gyv. *3 metų vidurkis

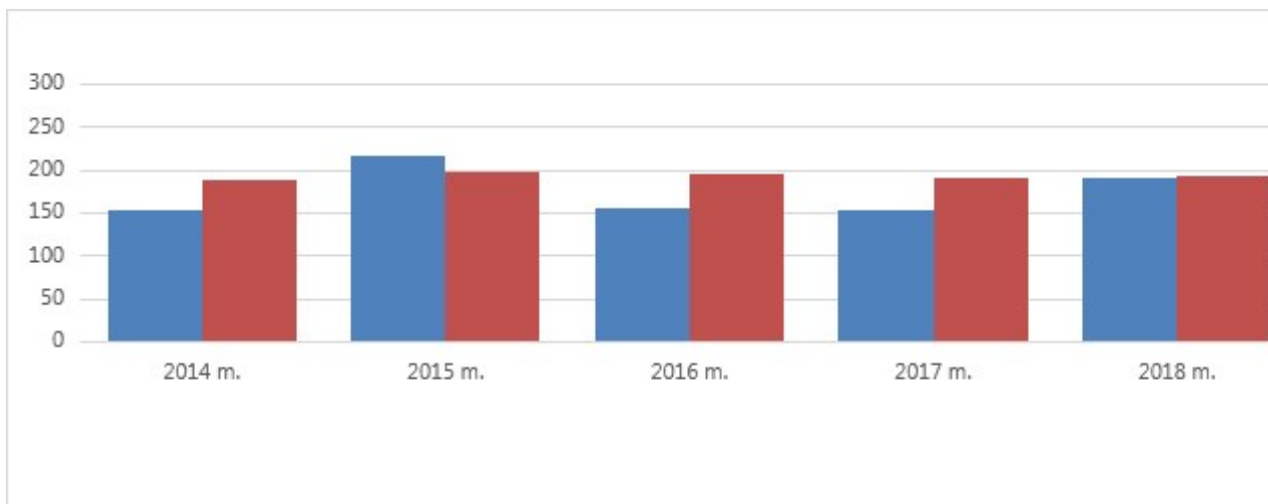
3.2. MIRTINGUMAS NUO CEREBROVASKULINIŲ LIGŲ (I60-I69) 100 000 GYV.

2018 m. nuo cerebrovaskulinių ligų (smegenų infarkto, intracerebrinio kraujavimo, smegenų arterijų užsikimšimo ir kt. ligų) mirė 5 352 žmonės (mirtingumo rodiklis – 191/100 000 gyv.³⁵). Daugiau dėl cerebrovaskulinių ligų mirė moterų nei vyrų (3390 moterys ir 1962 vyrai).

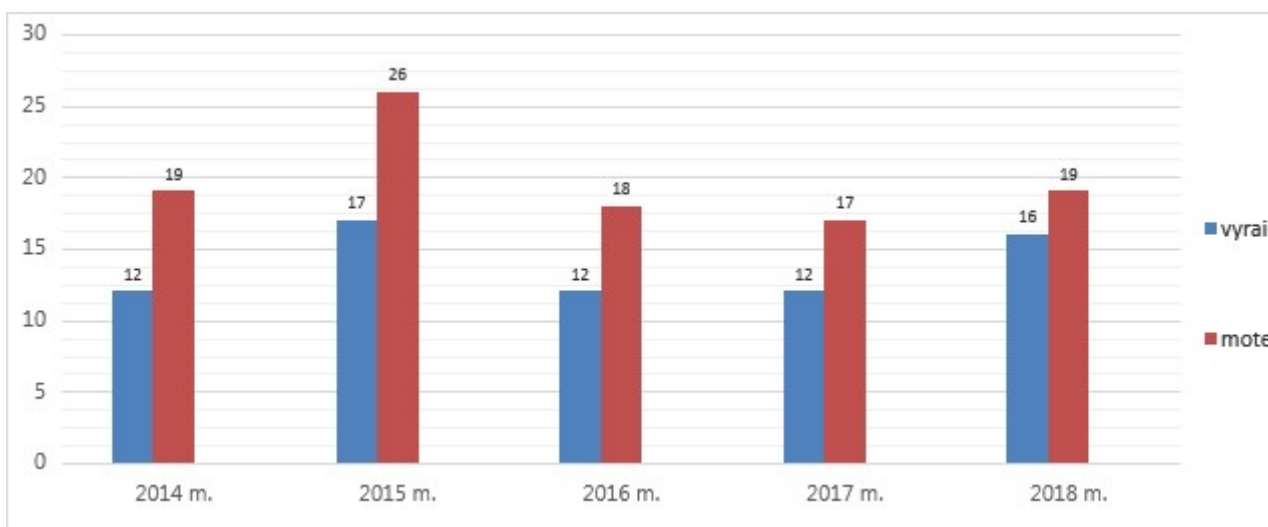
2018 m. mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų sąlygotų priežasčių rodiklis Visagino savivaldybėje buvo 188,7/100 000 gyv. 2014 – 2018 m. laikotarpiu rodiklio reikmė kito netolygiai. Pati didžiausia ir viršijanti Lietuvos vidurkį reikšmė buvo 2015 m. – 214,88/100 000 gyv. Iki 2017 m. pastebimas situacijos gerėjimas, kuomet mirtingumas siekė 153,2/100 000 gyv., tačiau 2018 m. vėl atsirado ryškus padidėjimas³⁶ (14 pav.).

³⁵ Pateikiamas nestandartizuotas rodiklis.

³⁶ Pateikiamos nestandartizuotos, konkrečių metų rodiklio reikšmės.

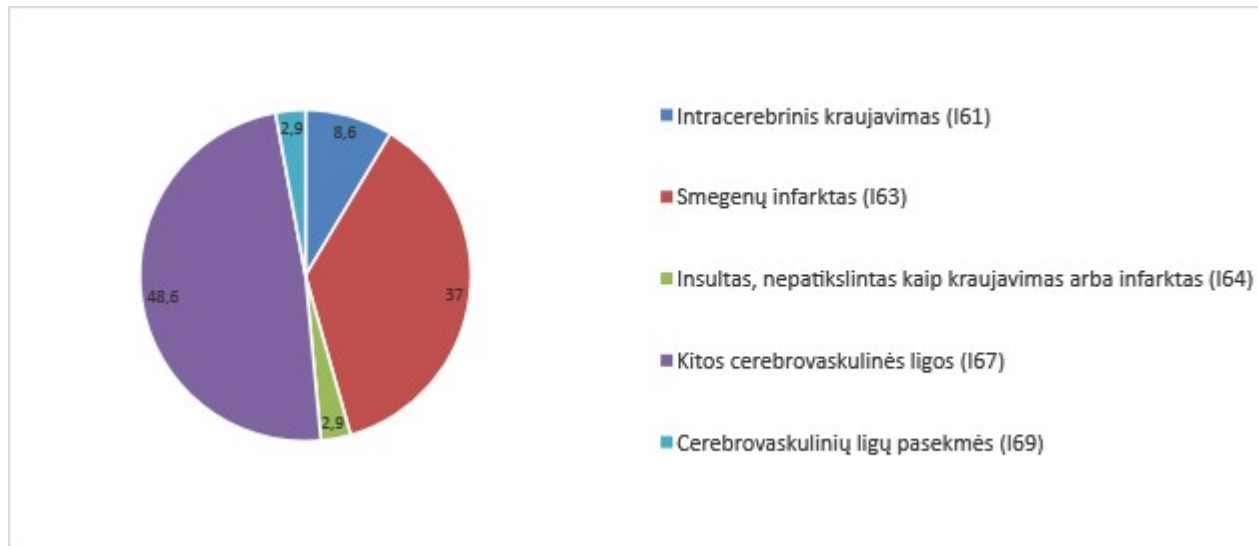
14 pav. 2014-2018 m. Lietuvos ir Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.

Per 2018 m. nuo cerebrovaskulinių ligų Visagino savivaldybėje mirė 35 asmenys, iš jų 19 moterų ir 16 vyrų. Stebint mirčių skaičių nuo 2014 m. matyti, kad mirusių asmenų skaičius per 5 metus padidėjo 4 asmenimis, o nuo 2017 m. – 6 asmenimis. 2014 m. buvo užregistruota 31, 2015 m. – 43, 2016 m. – 30, 2017 m. – 29 mirties atvejai. (15 pav.)

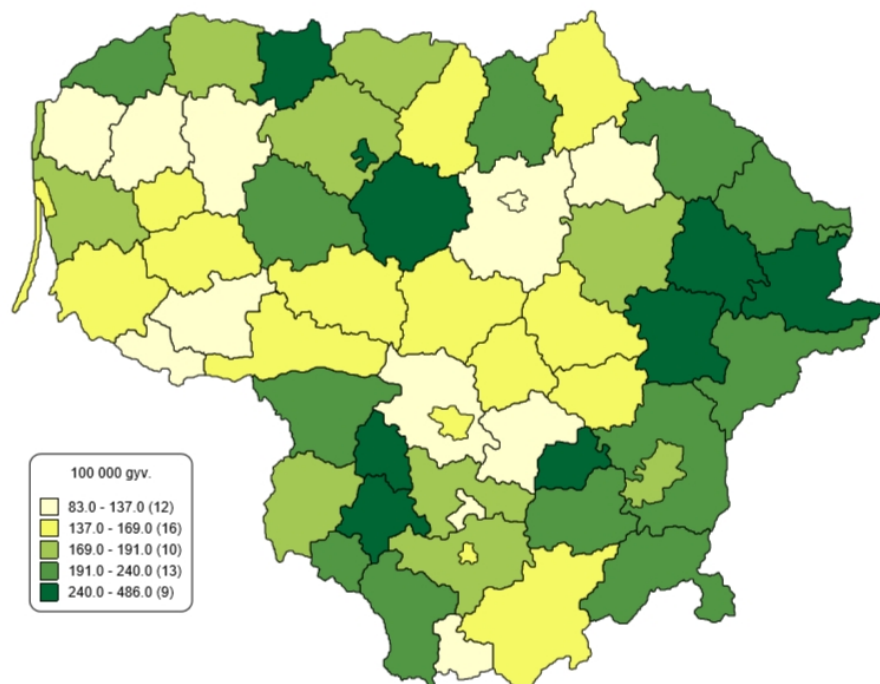
15 pav. 2014-2018 m. Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69), (asmenų skaičius)

2018 m. Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas buvo sąlygotas penkių rūšių cerebrovaskulinių ligų: Intracerebrinis kraujavimas (I61) – 3 mirties atvejai, tai sudaro 8,6 proc., Smegenų infarktas (I63) – 13 mirties atvejų, tai sudaro 37 proc., Insultas, nepatikslintas kaip kraujavimas arba infarktas (I64) – 1 mirties atvejis, tai sudaro 2,9 proc., Kitos cerebrovaskulinės (smegenų kraujagyslių) ligos (I67) – 17 mirties atvejų, tai sudaro 48,6 proc., Cerebrovaskulinių (smegenų kraujagyslių) ligų pasekmės (I69) – 1 mirties atvejis, tai sudaro 2,9 proc. (16 pav.).

16 pav. 2014-2018 m. Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) pagal ligų rūšis (proc.)

Apžvelgiant standartizuotus mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklius Lietuvos savivaldybėse matyti, kad rodikliai pasiskirstę netolygiai, o didesnis mirtingumo rodiklis 2018 m. buvo rytinėje šalies dalyje (17 pav.).

17 pav. 2018 m. Lietuvos savivaldybių gyventojų standartizuotas mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.

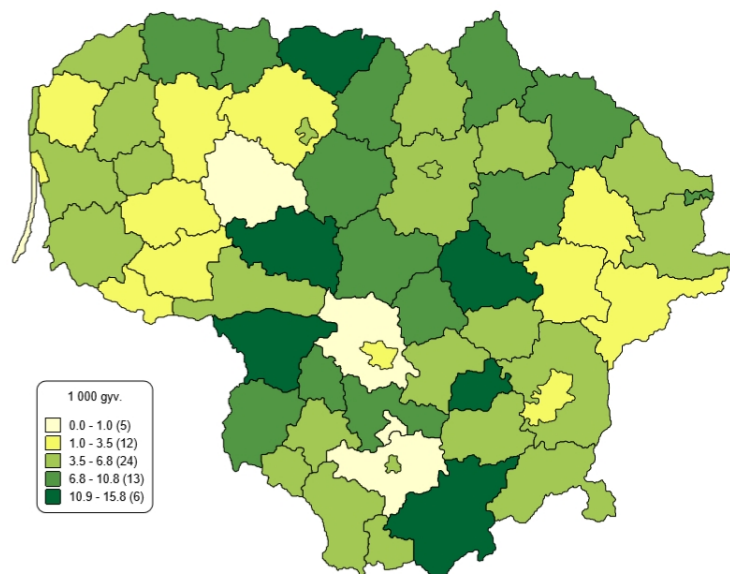
2018 m. rodikliai Lietuvoje svyravo nuo 83,8 /100 000 gyv. Birštono sav. iki 485,7/100 000 gyv. Utenos r. sav. Didžiausia rodiklio reikšmė, kaip ir 2017 m., išliko Utenos r. sav. (18 pav.). Standartizuotas Visagino savivaldybės rodiklis 2018 m. – 262,3/100 000 gyv., Lietuvos – 1818/100 000 gyv. (18 pav.).

Mažiausi rodikliai		Didžiausi rodikliai	
Savivaldybė	Standart. mirtingumas 100 000 gyv.	Savivaldybė	Standart. mirtingumas 100 000 gyv.
Birštono sav.*	83,8	Utenos r. sav.	485,7
Plungės r. sav.	90,8	Molėtų r. sav.*	351,5
Panevėžio m. sav.	103,7	Ignalinos r. sav.*	296,6
Telšių r. sav.	117,7	Kazlų Rūdos sav.*	296,2
Kupiškio r. sav.*	119,6	Elektrėnų sav.	283,3
Standartizuotas Lietuvos rodiklis 181,8/100 000 gyv.			

18 pav. 2018 m. Lietuvos savivaldybių gyventojų standartizuotas mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv. *3 metų vidurkis (2016-2018 m.)

3.3. PAAUGLIŲ (15-17 M.) GIMDYMŲ SKAIČIUS 1 000 GYV.

2018 m. Lietuvos rodiklis - gimdymų skaičius tarp nepilnamečių (15-17 m. amžiaus) moterų buvo 172 (4,4/1000 gyv.). Išanalizavus rodiklio situaciją Lietuvos savivaldybėse matyti, kad didžiausi paauglių gimdymo rodikliai pasiskirstę vidurinėje Lietuvos dalyje (19 pav.)

19 pav. 2018 m. paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius Lietuvoje, 1000 gyv.

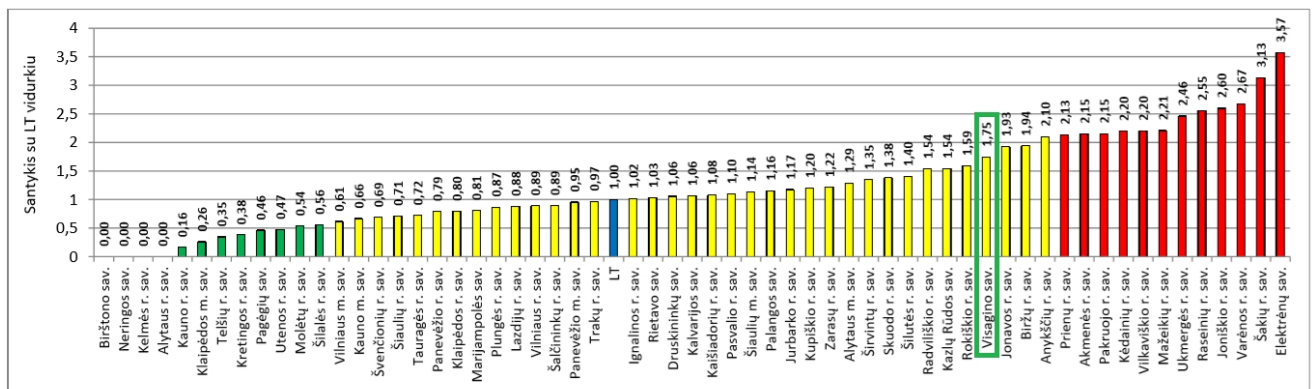
10-yje Lietuvos savivaldybių nebuvo nė vieno paauglių gimdymo. Kitose savivaldybėse šis rodiklis svyravo nuo 0,7/1000 gyv. (Kauno r. sav.) iki 15,8/1000 gyv. (Elektrėnų sav.) (20 pav.).

Mažiausi rodikliai		Didžiausi rodikliai	
Savivaldybė	Rodiklis 1000 gyv.	Savivaldybė	Rodiklis 1000 gyv.
Alytaus r. sav., Kelmės r. sav., Birštono sav. *, Neringos sav. *	0,0	Elektrėnų sav.	15,8
Kauno r. sav.	0,7	Šakių r. sav.	13,9
Klaipėdos m. sav.	1,1	Varėnos r. sav.	11,8
Telšių r. sav.	1,5	Joniškio r. sav.	11,5
Kretingos r. sav.	1,7	Raseinių r. sav.	11,3
Lietuvos rodiklis 4,4/1000 gyv.			

20 pav. 2018 m. paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius Lietuvoje, 1000 gyv., *3 metų vidurkis (2016-2018 m.)

Visagino savivaldybėje gimdymų skaičius tarp nepilnamečių (15-17 m. amžiaus) moterų buvo 2 (t. y. 9,7/1000 gyv.). Pagimdė viena 16 metų amžiaus moteris ir viena 17 metų amžiaus moteris.³⁷

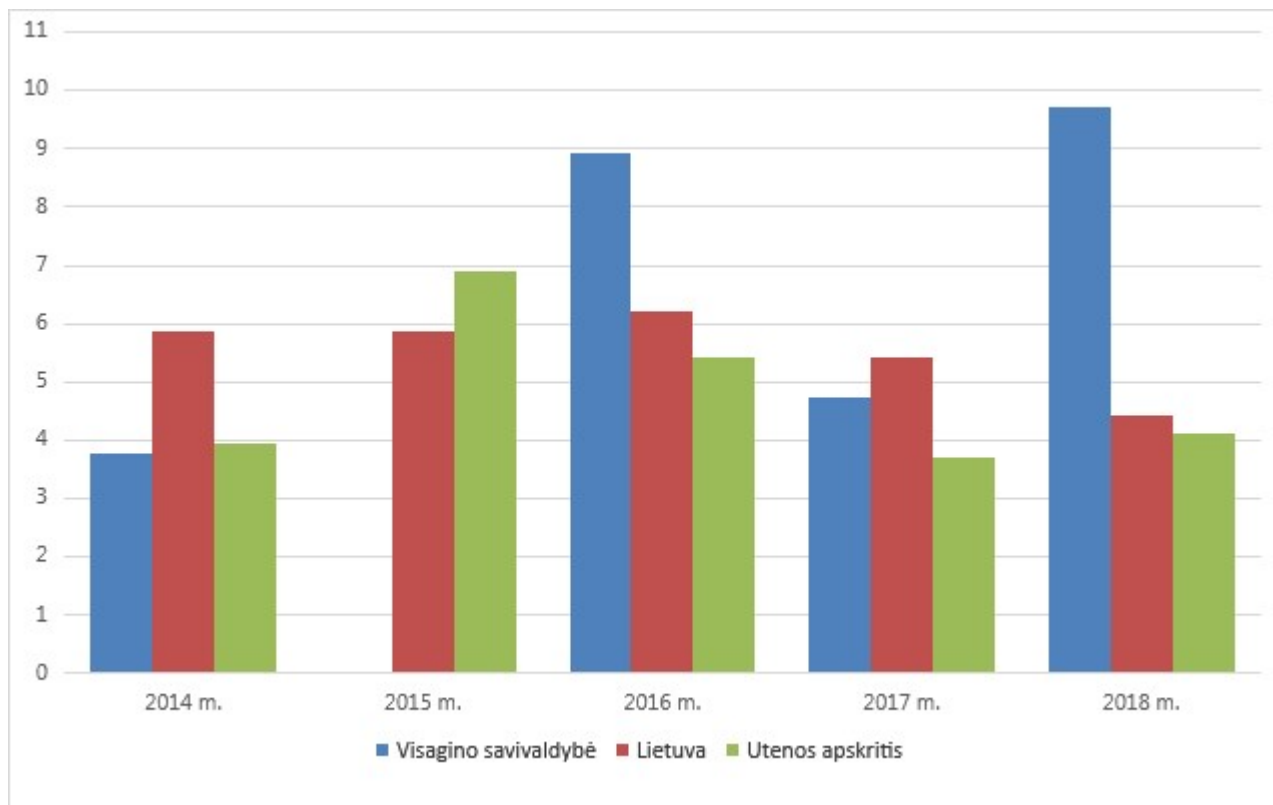
2018 m. šis rodiklis buvo 1,75 karto didesnis nei Lietuvos vidurkis (21 pav.).

21 pav. 2018 m. paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius Lietuvoje, 1000 gyv., (Savivaldybių santykis su Lietuvos vidurkiu)

Analizuojant 2014 – 2018 m. laikotarpio rodiklio situaciją Visagino savivaldybėje matyti jo nepastovi kasmetinė kaita. 2015 m. situacija buvo geriausia, rodiklio reikšmė buvo 0/1000 gyv. 2016 m. rodiklio reikmė žymiai padidėjo iki 8,9/1000 gyv. (taip pat padidėjo ir visos Lietuvos vidurkis), 2017 m. mažėjo iki 4,7/1000 gyv., o 2018 m. vėl matomas ryškus rodiklio padidėjimas – 9,7/1000 gyv. Lyginant Visagino savivaldybės rodiklio reikšmes su Lietuvos ir Utenos apskrities vidurkais matoma, kad 2014 m. ir 2015 m. ji buvo mažesnė, 2017 m. – mažesnė už Lietuvos, bet didesnė už Utenos apskrities, o 2016 m. ir 2018 m. reikšmė buvo žymiai didesnė nei Lietuvos ir Utenos apskrities vidurkiai (22 pav.)

³⁷ Visagino savivaldybės administracijos Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus duomenys.

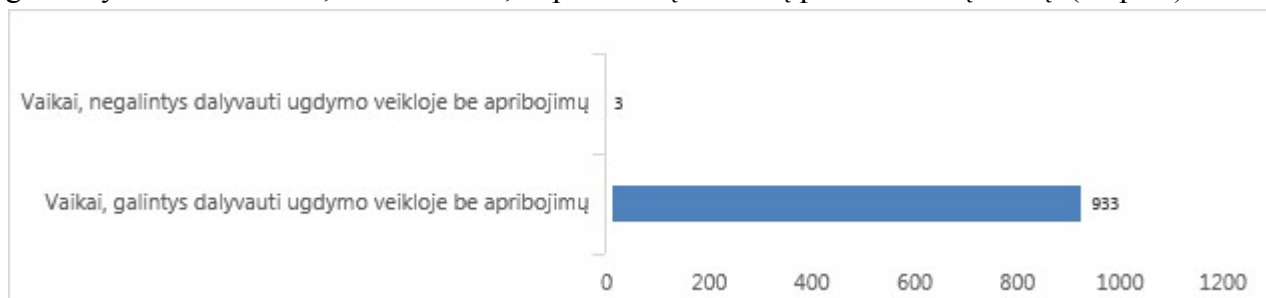

22 pav. 2014-2018 m. paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius Visagino savivaldybėje, Lietuvoje ir Utenos apskrityje, 1000 gyv.

4. IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGAS LANKANČIŲ VAIKŲ SVEIKATOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS

Remiantis ikimokyklinio ugdymo įstaigų visuomenės sveikatos specialistų pateiktais duomenimis Visagino savivaldybėje 2018 metais ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė 936 vaikai, buvo pateikti ir apibendrinti 936 Vaiko sveikatos pažymėjimai (forma Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“), tai sudaro 100 proc. nuo ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičiaus.

Iš profilaktiškai sveikatą patikrinusių vaikų yra sveiki ir be jokių apribojimų ugdymo veikloje gali dalyvauti 933 vaikai, tai sudaro 99,68 proc. visų sveikatą patikrinusių vaikų. (23 pav.).

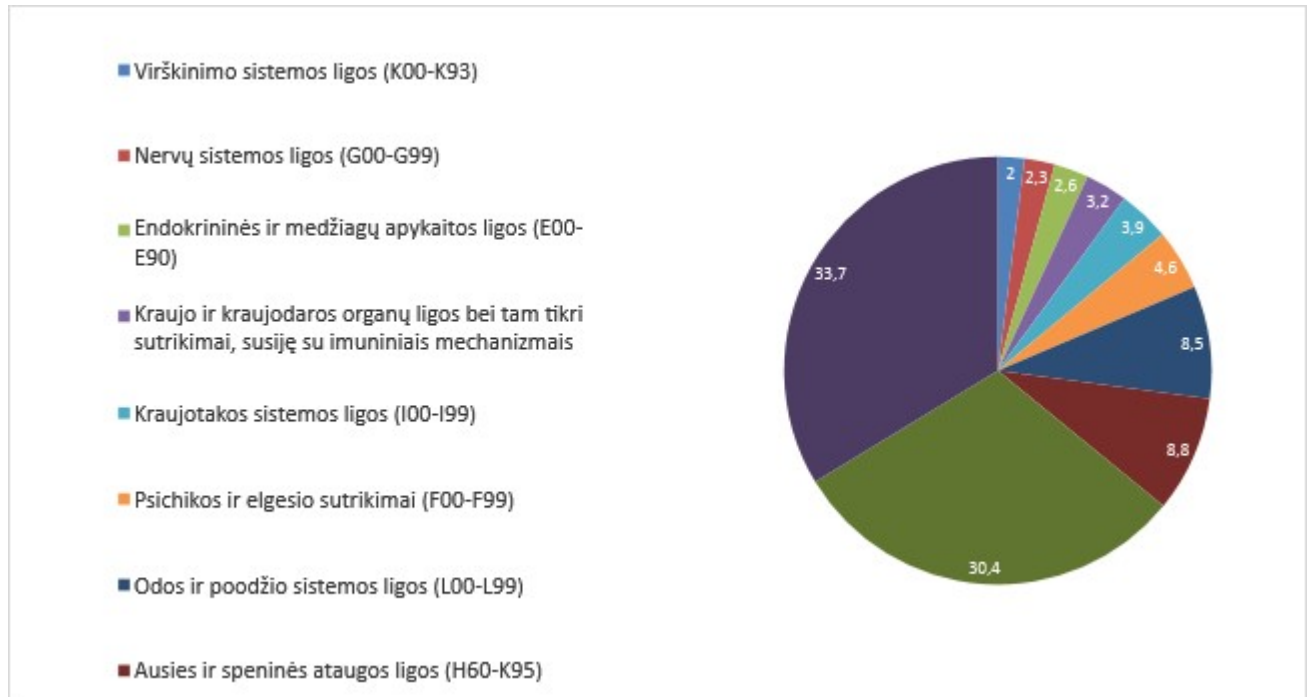

23 pav. Vaikai, galintys dalyvauti ugdymo veikloje be apribojimų (abs. sk.)

4.1. PAGRINDINIAI VAIKŲ SVEIKATOS SUTRIKIMAI IR JŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL GRUPES

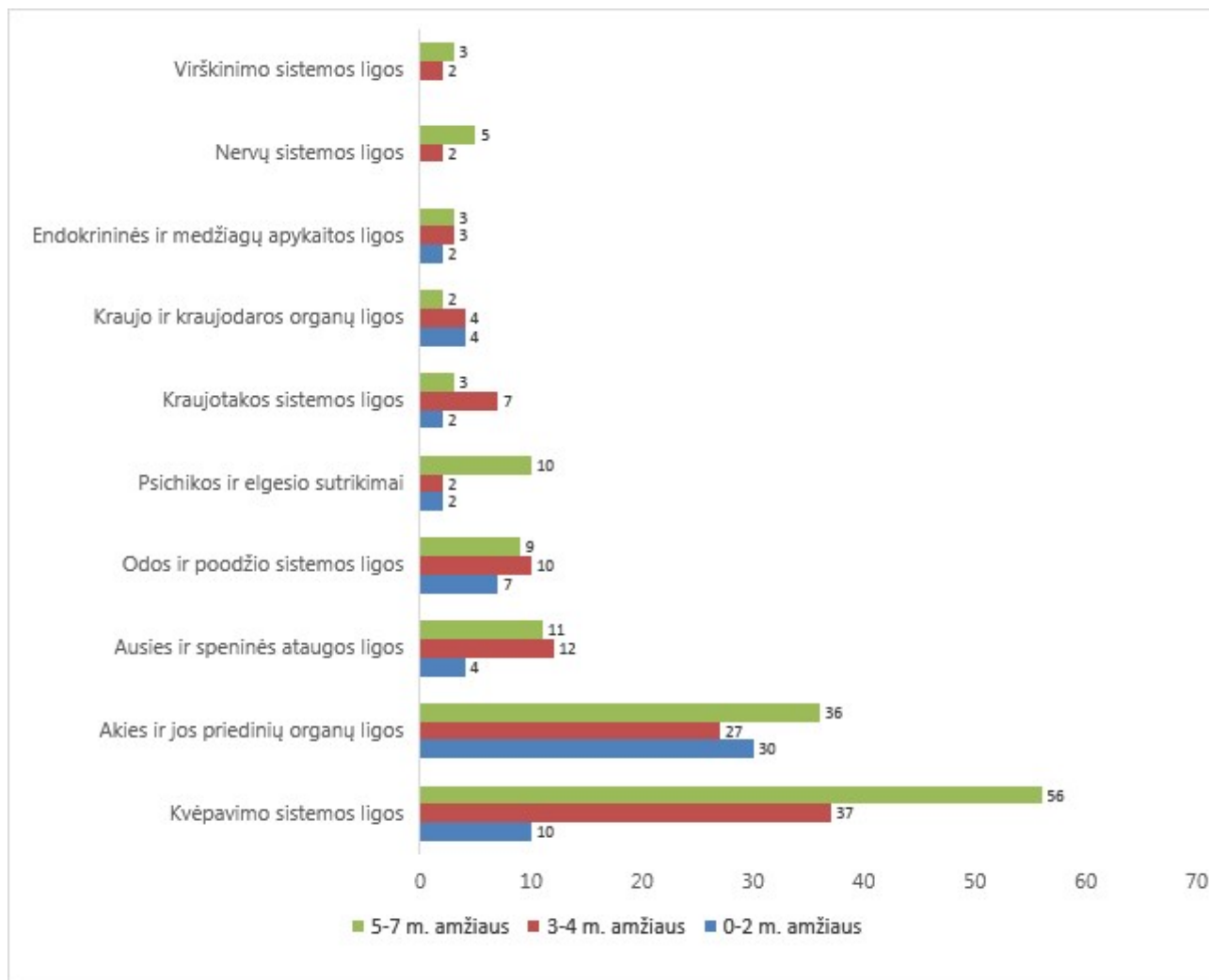
Didžiausią vaikų sveikatos sutrikimų dalį 2018 metais sudarė kvėpavimo sistemos ligos (J00-J99) – viso užregistruoti 103 susirgimai, tai sudaro 33,7 proc. visų susirgimų. Taip pat didelę dalį

sudarė akies ir jos priedinių organų ligos (H00-H95) – 93 susirgimai, tai sudaro 30,4 proc. visų susirgimų, ausies ir speninės ataugos ligos (H60-K95) – 27 susirgimai, tai sudaro 8,8 proc. visų susirgimų bei odos ir poodžio sistemos ligos (L00-L99) – viso užregistruoti 26, tai sudaro 8,5 proc. visų susirgimų susirgimai. Kiek mažiau, bet taip pat pasitaikė psichikos ir elgesio sutrikimų (F00-F99) – viso užregistruota 14 susirgimų, tai sudaro 4,6 proc. visų susirgimų kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) – viso užregistruota 12 susirgimų, tai sudaro 3,9 proc. visų susirgimų kraujo ir kraujodaros organų ligų bei tam tikrų sutrikimų, susijusių su imuniniais mechanizmais – 10 susirgimų, tai sudaro 3,2 proc. visų susirgimų. Mažiausiai sergamumo atvejų užregistruota endokrininės ir medžiagų apykaitos ligomis (E00-E90) – viso užregistruoti 8 susirgimai, tai sudaro 2,6 proc. visų susirgimų nervų sistemos ligomis (G00-G99) – 7 susirgimai, tai sudaro 2,3 proc. visų susirgimų bei virškinimo sistemos ligomis (K00-K93) – 6 susirgimai, tai sudaro 2 proc. visų susirgimų. (24 pav.)

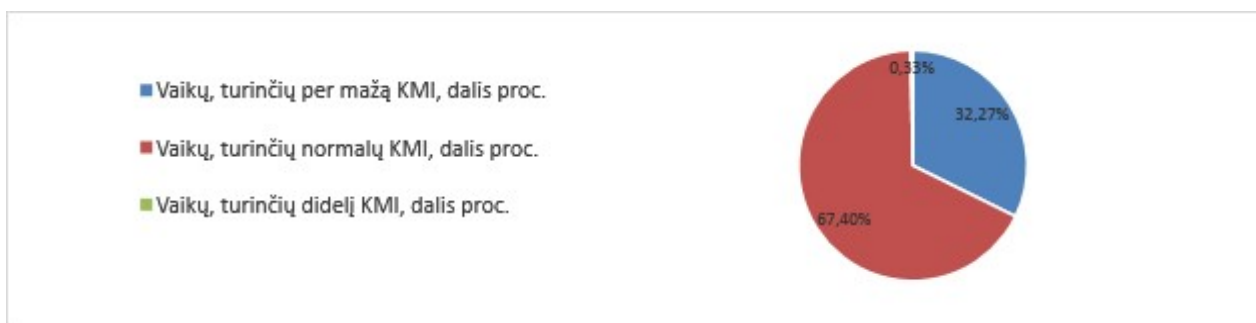
24 pav. Sveikatos sutrikimų pasiskirstymas vaikų tarpe 2018 m. (proc..)

Iš viso užregistruota 306 susirgimai. Iš jų: 139 susirgimai 5-7 metų amžiaus vaikų, 106 susirgimai 3-4 metų amžiaus vaikų, 61 susirgimas 0-2 metų amžiaus vaikų (25 pav.).

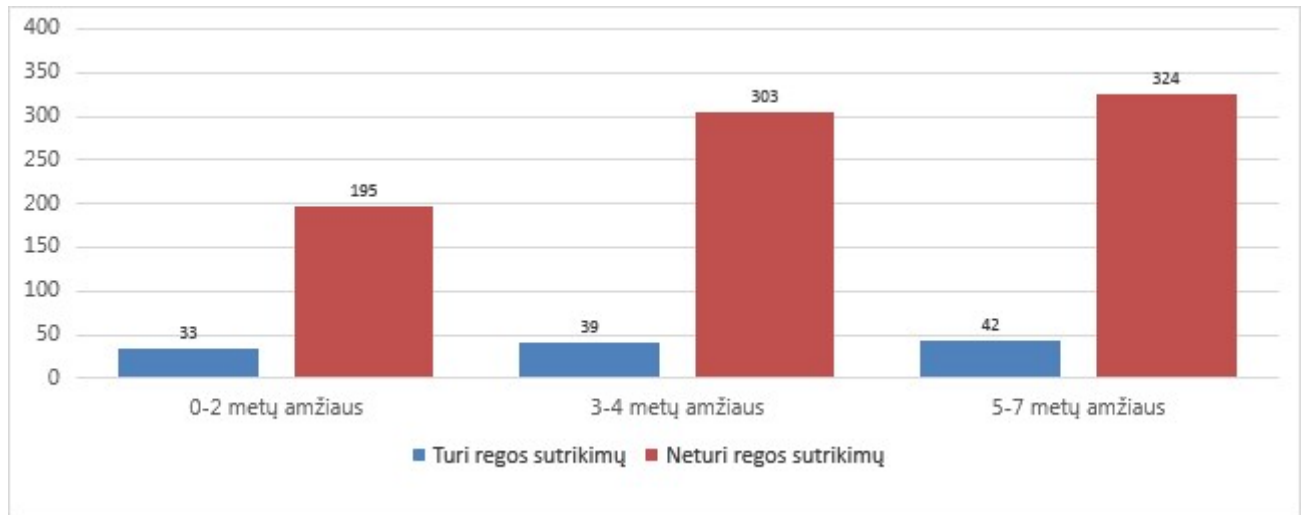
25 pav. Vaikų sveikatos sutrikimų pasiskirstymas pagal amžių (abs. sk.).

Vaikų antsvoriui ir nutukimui įvertinti, visuotinai pripažintas ir naudojamas KMI (kūno masės indeksas). Tai yra išvestinis dydis, parodantis svorio ir ūgio santykį. Vertinant ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų KMI matoma, kad 631 vaikas turi normalų KMI, tai sudaro 67,40 proc. visų vaikų, 3 vaikai turi per didelį KMI, tai sudaro 0,33 proc. visų vaikų, 302 vaikai turi per mažą KMI, tai sudaro 32,27 proc. visų vaikų. (26 pav.).

26 pav. KMI pasiskirstymas (proc.)

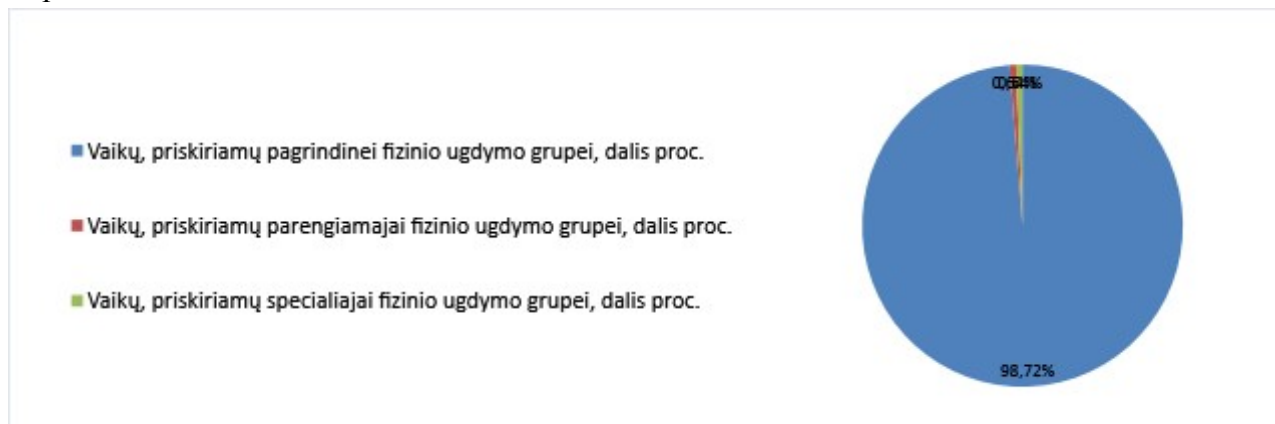
Visagino savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose 117 profilaktiškai sveikatą patikrinusių vaikų turėjo regėjimo sutrikimų. Tai sudarė 12,5 proc. visų ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų. Iš jų: 33 vaikai 0-2 metų amžiaus, 39 vaikai 3-4 metų amžiaus, 42 vaikai 5-7 metų amžiaus. (27 pav.)

27 pav. Regos sutrikimai pagal amžiaus grupes (abs. sk.).

4.2. VAIKŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL FIZINIO AKTYVUMO GRUPES

Kūno kultūra ikimokyklinio ugdymo įstaigoje – svarbi bendrojo ir fizinio ugdymo proceso dalis ir vaikų sveikatos stiprinimo, taisyklingos raidos priemonė. Vaikams, kurių sveikata silpnesnė, dar labiau nei sveikiesiems, svarbus įvairių kūno kultūros priemonių, atitinkančių jų sveikatos lygį, teigiamas poveikis.

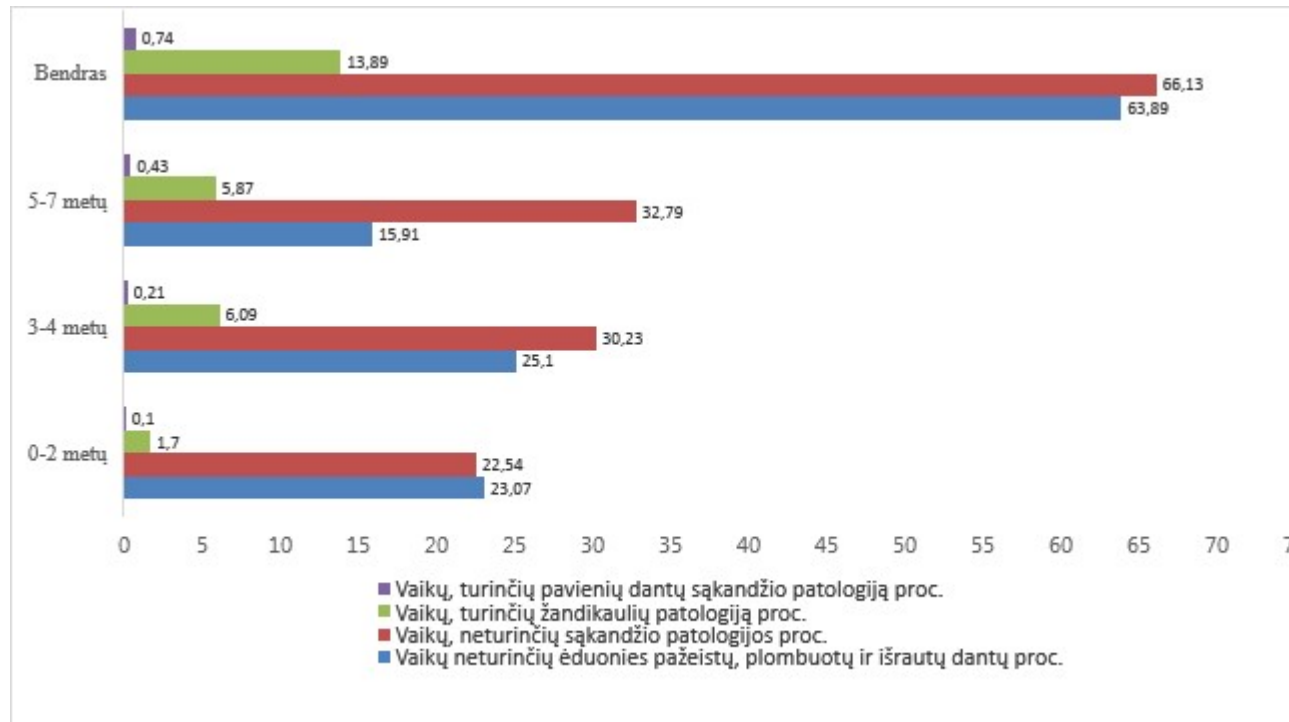
Išanalizavus vaikų pasiskirstymą pagal fizinio ugdymo grupes, akivaizdu, kad didžiausia dalis – 924 vaikai priskiriami pagrindinei fizinio ugdymo grupei, tai sudaro 98,72 proc. visų vaikų. Parengiamajai fizinio ugdymo grupei priskiriami 6 vaikai, turintys nedidelius sveikatos sutrikimus ar nėra fiziškai galintys dalyvauti pagrindinėje fizinio ugdymo grupėje, tai sudaro 0,64 proc. visų vaikų. Specialiajai fizinio ugdymo grupei priskiriami 6 vaikai, turintys tam tikrų organų sistemų sutrikimų, tai sudaro 0,64 proc. visų vaikų (28 pav.).

28 pav. Profilaktiškai sveikatą patikrinusių vaikų pasiskirstymas pagal fizinio aktyvumo grupes (proc.)

4.3. VAIKŲ DANTŲ IR ŽANDIKAULŲ BŪKLĖ 2018 METAIS

Išanalizavus Visagino savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų dantų būklę pagal pateiktus Vaiko sveikatos pažymėjimus nustatyta, kad: 598 vaikai neturėjo ėduonies pažeistų, plombuotų ar išrautų dantų, tai sudaro 63,89 proc. visų vaikų, iš jų: 23,07 proc. 0-2 metų amžiaus, 25,1 proc. 3-4 metų amžiaus, 15,91 proc. 5-7 metų amžiaus; 619 vaikų neturėjo sąkandžio patologijos, tai sudaro 66,13 proc. visų vaikų, iš jų: 22,54 proc. 0-2 metų amžiaus, 30,23 proc. 3-4

metų amžiaus, 32,79 proc. 5-7 metų amžiaus; 130 vaikų turi žandikaulių patologiją, tai sudaro 13,89 proc. visų vaikų, iš jų: 1,7 proc. 0-2 metų amžiaus, 6,09 proc. 3-4 metų amžiaus, 5,87 proc. 5-7 metų amžiaus; 7 vaikai turi pavienių dantų sąkandžio patologiją, tai sudaro 0,75 proc. visų vaikų, iš jų: 0,1 proc. 0-2 metų amžiaus, 0,21 proc. 3-4 metų amžiaus, 0,43 proc. 5-7 metų amžiaus (29 pav.).

29 pav. Vaikų, neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, neturinčių sąkandžio patologijos, turinčių žandikaulių patologiją, turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją pasiskirstymas (proc.)

5. BENDROJO LAVINIMO UGDYMO ĮSTAIGAS LANKANČIŲ VAIKŲ SVEIKATOS BŪKLĖS ĮVERTINIMAS 2018 M.

Remiantis VSS IS duomenimis Visagino savivaldybėje 2018 m. mokyklose mokėsi 2060 mokinių, VSS IS sistemoje buvo gauti ir apibendrinti 1866 vaiko sveikatos pažymėjimai (forma Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“), tai sudaro 90,58 proc. nuo bendrojo lavinimo ugdymo įstaigas lankančių mokinių skaičiaus.

Iš profilaktiškai sveikatą patikrinusių mokinių buvo sveiki ir be jokių apribojimų ugdymo veikloje galėjo dalyvauti 1822 mokiniai, tai sudarė 97,64 proc. visų sveikatą patikrinusių mokinių.

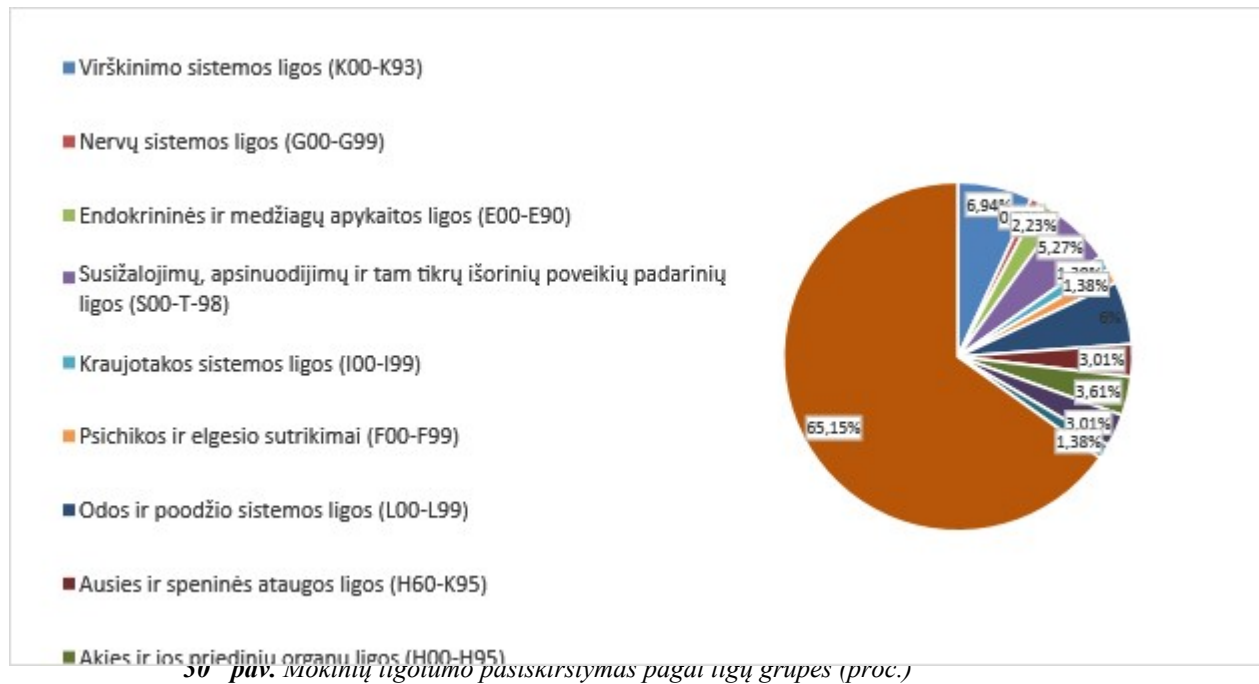
5.1. PAGRINDINIAI MOKINIŲ SVEIKATOS SUTRIKIMAI IR JŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL GRUPES

5.1.1. Mokinių ligotumas pagal ligų grupes

Ligotumas – sergančių asmenų skaičius populiacijoje tam tikru metu arba per tam tikrą laiką.

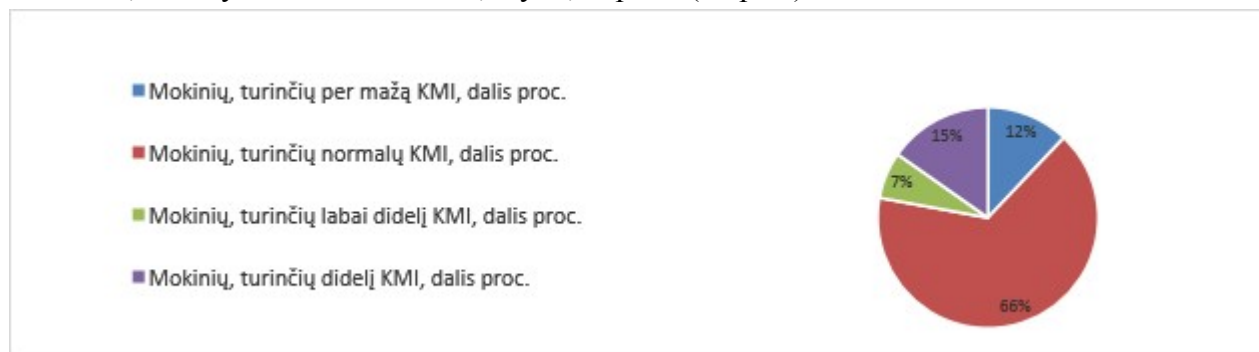
2018 metais Visagino savivaldybėje užregistruotas mokinių ligotumas (sergančiųjų skaičius) – 361. Didžiausias mokinių ligotumas nustatytas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) – viso užregistruoti 235 atvejai, tai sudaro net 65,1 proc. viso mokinių ligotumo analizuojamu laikotarpiu. Gerokai mažesnis ligotumas 7 – 17 metų amžiaus mokinių tarpe nustatytas virškinimo sistemos ligomis (K00-K93) – 25 atvejai, t. y. 6,92 proc., odos ir poodžio ligomis (L00-L99) – 21 atvejis, t. y.

5,8 proc., akies ir jos priedinių organų ligomis (H00-H59) – 13 atvejų, t. y. 3,6 proc., ausies ir speninės ataugos ligomis (H60-H95) – 11 atvejų, t. y. 3 proc., jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis (M00-M99) – 11 atvejų, t. y. 3 proc., endokrininėmis ir medžiagų apykaitos ligomis (E00-E90) – 8 atvejai, t. y. 2,22 proc., psichikos ir elgesio sutrikimais (F00-F99) – 5 atvejai, t. y. 1,38 proc., kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99) – 5 atvejai, t. y. 1,38 proc., lytinėmis ir šlapimo sistemų ligomis (N00-N99) – 5 atvejai, t. y. 1,38 proc., nervų sistemos ligomis (G00-G99) – 3 atvejai, t. y. 0,83 proc. Susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių skaičius (S00-T98) siekė 19 atvejų, tai sudaro 5,26 proc. viso mokinių ligotumo 2018 metais. (4 pav.)

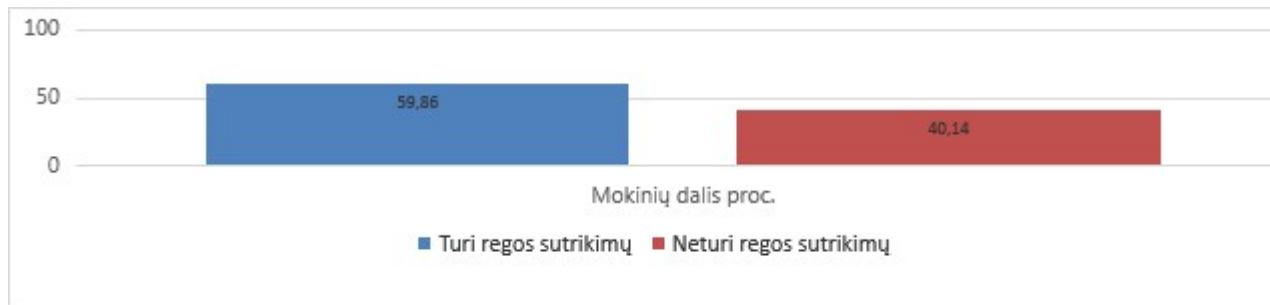
5.1.2. Mokinių kūno masės indeksas

KMI analizei naudoti duomenys iš pateiktų 1859 vaiko sveikatos pažymėjimų (7 vaiko sveikatos pažymėjimuose KMI nebuvo nurodytas). Vertinant Visagino savivaldybėje mokyklas lankančių vaikų KMI matoma, kad 1223 mokiniai turi normalų KMI, tai sudaro 65,78 proc. visų mokinių, kurių vaiko sveikatos pažymėjimai buvo vertinti. Per mažą KMI turi 225 mokiniai, t. y. 12,1 proc. Didelis KMI, kas yra antsvoris, nustatytas 284 mokiniams, t. y. 15,27 proc. Labai didelis KMI, kas yra nutukimas, nustatytas 127 mokiniams, t. y. 6,83 proc. (31 pav.)

5.1.3. Mokinių regos sutrikimai

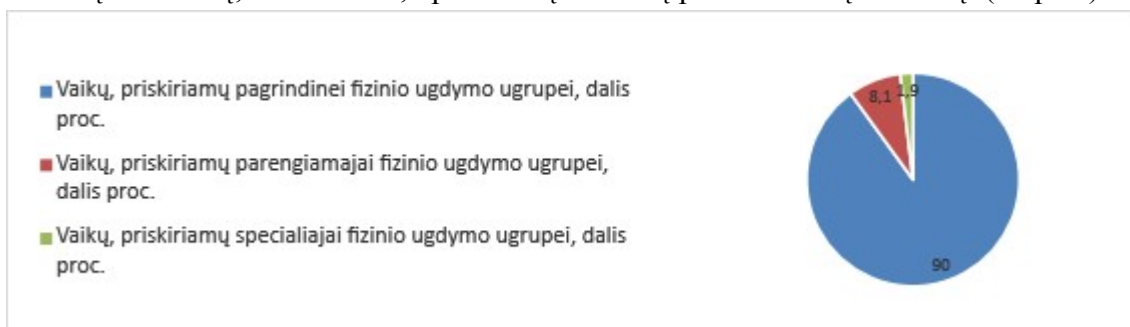
Visagino savivaldybės mokyklose 1117 profilaktiškai sveikatą patikrinusių mokinių iš 1866, turėjo regėjimo sutrikimų. Tai sudaro 59,86 proc. visų vaiko sveikatos pažymėjimą pateikusių mokinių. (6 pav.)

32 pav. Mokinių regos sutrikimai (proc.)

5.2. MOKINIŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL FIZINIO AKTYVUMO GRUPES

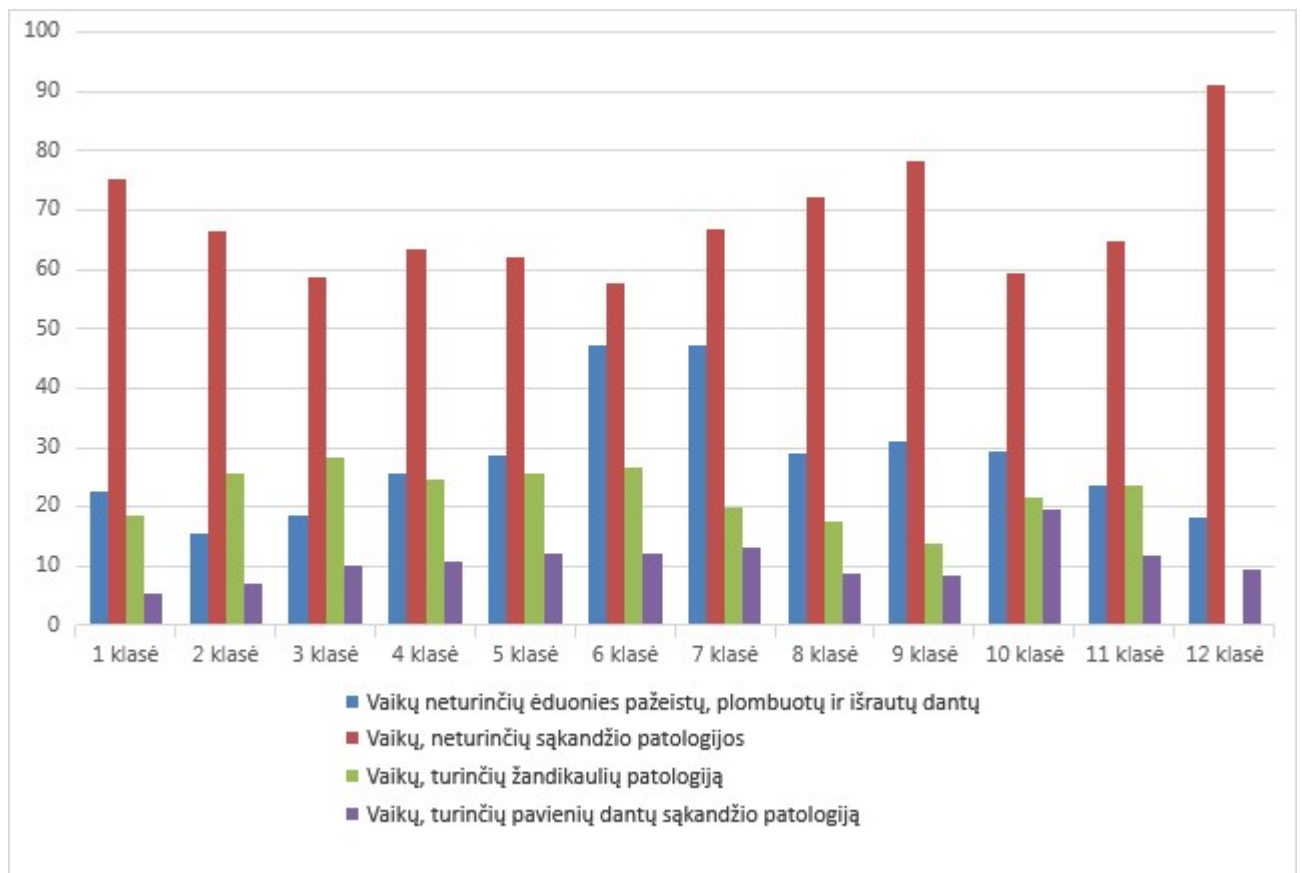
Išanalizavus mokinių pasiskirstymą pagal fizinio ugdymo grupes remiantis VSS IS sistemos duomenimis, akivaizdu, kad didžiausia mokinių dalis turi pagrindinę fizinio ugdymo grupę – 1829 mokiniai priskiriami pagrindinei fizinio ugdymo grupei, tai sudaro 90 proc. sveikatą patikrinusių mokinių. Parengiamajai fizinio ugdymo grupei priskiriami 165 mokiniai, turintys nedidelius sveikatos sutrikimus ar nėra fiziškai galintys dalyvauti pagrindinėje fizinio ugdymo grupėje, tai sudaro 8,1 proc. Specialiajai fizinio ugdymo grupei priskiriami 37 mokiniai, turintys tam tikrų organų sistemų sutrikimų, tai sudaro 1,9 proc. visų sveikatą patikrinusių mokinių. (33 pav.).

33 pav. Mokinių fizinio ugdymo grupių pasiskirstymas (proc.)

5.3. MOKINIŲ DANTŲ IR ŽANDIKAULIŲ BŪKLĖ

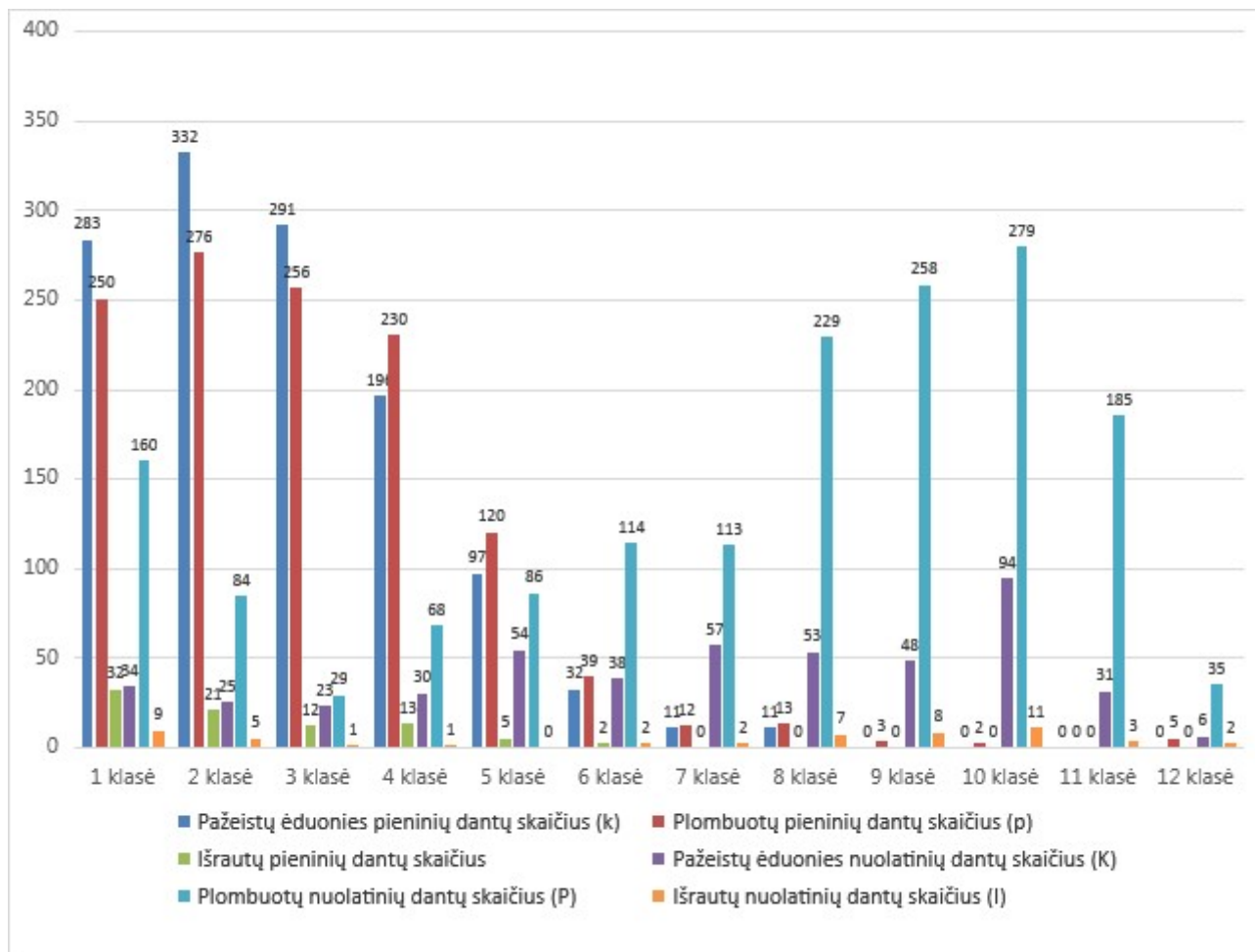
Atliekant Visagino savivaldybės mokinių dantų ir žandikaulių būklės analizę, buvo vertinami 1550 mokinių iki 17 m. vaiko sveikatos pažymėjimų su pilnai užpildyta II dalimi „Dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas“ duomenys, susisteminti VSS IS. Išanalizavus duomenis nustatyta, kad 438 mokiniai neturėjo ėduonies pažeistų, plombuotų ar išrautų dantų, tai sudaro 28,26 proc.; 1024 mokiniai neturėjo sąkandžio patologijos, tai sudaro 66,06 proc.; 343 mokiniai turėjo žandikaulių patologiją, tai sudaro 22,13 proc.; 159 mokiniai turėjo pavienių dantų sąkandžio patologiją, tai sudaro 10,26 proc. (34 pav.).

34 pav. Mokinių, neturinčių sąkandžio patologijos, turinčių pavienių dantų sąkandžio patologiją ar turinčių žandikaulių patologiją, dalis (proc.)

Išanalizavus VSS IS sistemoje Visagino savivaldybės mokinių dantų būklę, nustatyta, kad 2-osios klasės mokiniai turi daugiausiai pieninių dantų pažeistų ėduonies – 332 dantys, daugiausiai plombuotų pieninių dantų turi taip pat 2-osios klasės mokiniai – 276 dantys, didžiausias išrautų dantų skaičius yra 1-osios klasės mokinių tarpe – 32 dantys.

Daugiausiai nuolatinių pažeistų ėduonies dantų turi 10-osios klasės mokiniai – 94 dantys, mažiausiai – 2-osios klasės (25 dantys), 11-osios klasės (31 dantis) ir 12-osios klasės (6 dantys) mokiniai. Daugiausiai nuolatinių plombuotų dantų turi taip pat 10-osios klasės mokiniai – 279 dantys, mažiausiai – 3-osios klasės mokiniai (29 dantys). Daugiausiai išrautų nuolatinių dantų yra pas 10-osios klasės mokinius – 11 dantų, mažiausiai – 5-osios (0 dantų), 3-osios (1 dantis) ir 4-osios (1 dantis) klasės mokinius. (35 pav.).

35 pav. Pažeistų ėduonies, plombuotų ir išrautų pieninių ir nuolatinių dantų skaičius (abs. sk.)

6. PAPILDOMI VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Sergamumas (naujai susirgusių asmenų skaičius) – asmenų, kuriems per tam tikrą laikotarpį asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra užregistruotas bent vienas ūminės ligos ar traumos atvejis arba pirmą kartą gyvenime užregistruota lėtinė liga, skaičius.

Naujai užregistruoti susirgimai – naujai išaiškintų (nauji ūminių ligų atvejai bei pirmą kartą gyvenime užregistruotos lėtinės ligos) ir sveikatos priežiūros įstaigose užregistruotų susirgimų ar traumų skaičius per tam tikrą laikotarpį.

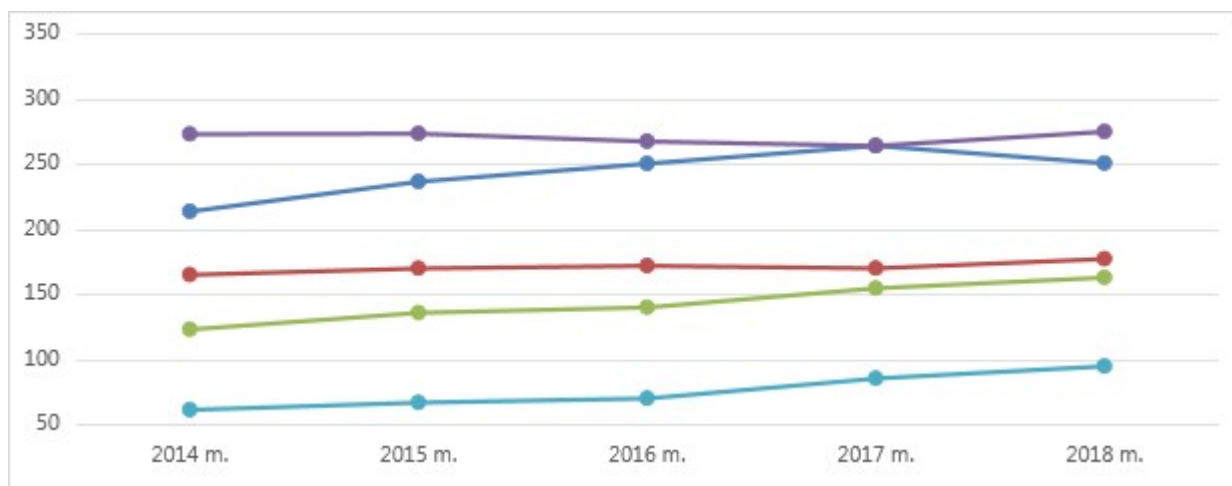
Mirtingumas – mirčių per tam tikrą laikotarpį ir vidutinio gyventojų skaičiaus santykis arba mirčių ir rizikos populiacijos narių stebėjimo laikotarpių sumos santykis.

Standartizuotas mirtingumas – mirtingumo rodiklis apskaičiuotas taikant tiesioginės standartizacijos metodą.

9 papildomų visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių nagrinėjimui buvo naudojama Lietuvos Sveikatos rodiklių sistema ir Statistinių duomenų apie mirties priežastis paieškos priemonė.

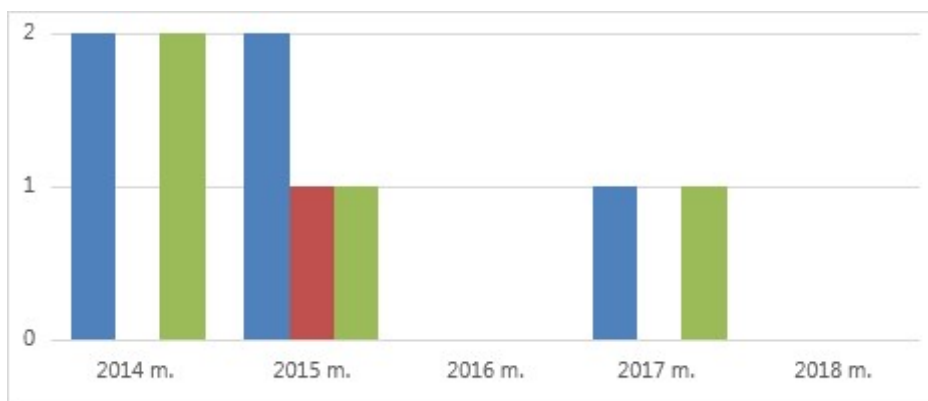
1 RODIKLIS. UROGENITALINĖS SISTEMOS LIGOS (N00-N99)

2018 m. Visagino savivaldybėje užregistruota 250,13/1000 gyv. naujų susirgimų urogenitalinės sistemos ligomis. Pagal šį rodiklį Visagino savivaldybė užima prastą vietą palyginus su Lietuvos (176,7/10000 gyv.) ir Utenos apskr. (162,37/1000 gyv.) rodikliais. Taip pat dideli rodikliai yra Panevėžio (274/1000gyv.) ir Klaipėdos (255,42/1000 gyv.) savivaldybėse (36 pav.).

36 pav. 2014-2018 m. sergamumas urogenitalinės sistemos ligomis (N00-N99), 100 000 gyv.

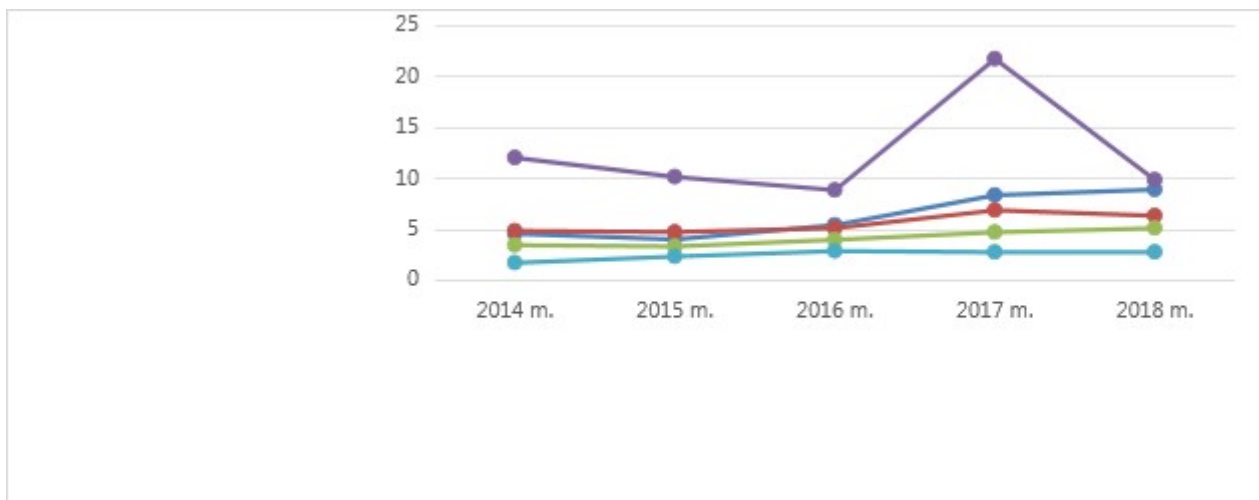
Visagino savivaldybėje dėl urogenitalinės sistemos ligų 2014 m. mirė 2 moterys (69 metų amžiaus – N18 Lėtinis inkstų nepakankamumas ir 41 metų amžiaus – N70 Salpingitas ir ooforitas), 2015 m. mirė 2 asmenys, iš jų 1 vyras (57 metų amžiaus – N11 Lėtinis kanalėlių ir intersticinio audinio nefritas) ir 1 moteris (63 metų amžiaus – N13 Obstrukcinė ir refliuksinė uropatija). 2016 m. dėl urogenitalinės sistemos ligų nemirė nei vienas žmogus. 2017 m. mirė 1 moteris (78 metų amžiaus - N18 Lėtinis inkstų nepakankamumas). 2018 m. nemirė nei vienas asmuo. Per 5 metus dėl urogenitalinės sistemos ligų Visagino savivaldybėje mirė 5 asmenys (37 pav.).

37 pav. 2014-2018 m. mirtingumas nuo urogenitalinės sistemos ligų (N00-N99), mirčių skaičius.

2 RODIKLIS. CUKRINIS DIABETAS (E10-E14)

2018 m. Visagino savivaldybėje buvo užregistruota 8,84/1000 gyv. naujų susirgimų cukriniu diabetu. Palyginus su visa Lietuvos vidurkiu (6,27/1000 gyv.) Visagino savivaldybė 2018 m. buvo prastesnėje, tačiau ne blogiausioje situacijoje. Kitose savivaldybėse kaip Jurbarko r. (9,79/1000 gyv.), Šilutės r. (9,25/1000 gyv.), Mažeikių r. (9,2/1000 gyv.), Kauno (8,97/1000 gyv.) savivaldybėse buvo užregistruota daugiau naujų susirgimų cukriniu diabetu, negu Visagino savivaldybėje (38 pav.).

38 pav. 2014-2018 m. naujai užregistruoti susirgimai cukriniu diabetu, 1000 gyv.

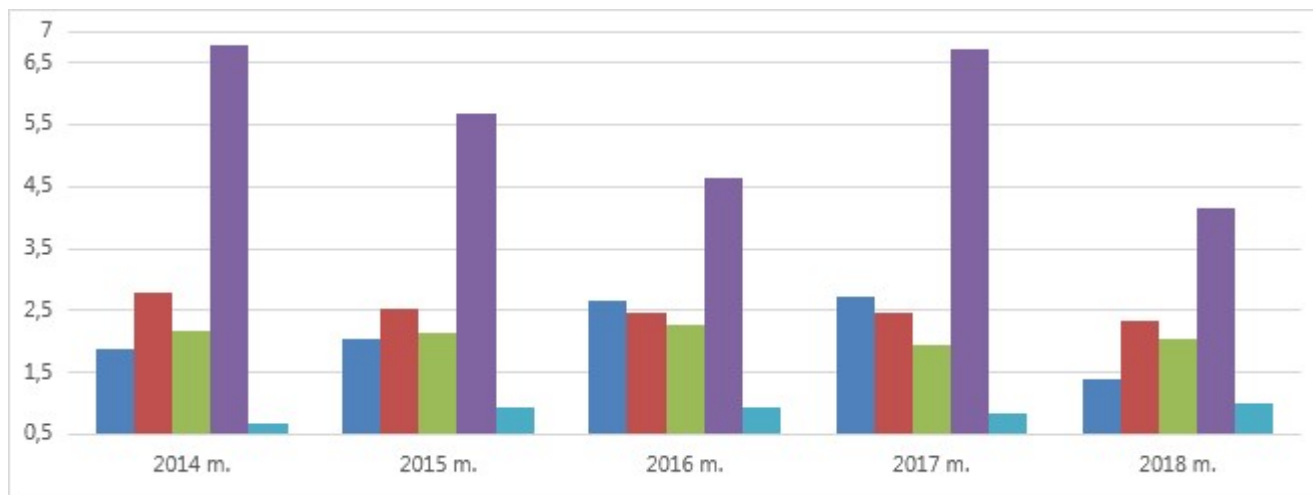
Visagino savivaldybėje dėl cukrinio diabeto 2018 m. mirė 7 asmenys (E11 2 tipo cukrinis diabetas), kurių amžius svyravo nuo 45 iki 94 metų (45 m. – 1 asmuo, 56 m. – 1 asmuo, 58 m. – 1 asmuo, 69 m. – 1 asmuo, 70 m. – 1 asmuo, 88 m. – 1 asmuo, 94 m. – 1 asmuo). Apžvelgiant ankstesnių metų situaciją, matome, kad 2017 m. mirė kiek daugiau – 9 asmenys (iš jų 8 asmenys - E11 2 tipo cukrinis diabetas ir 1 asmuo – E14 Nepatikslintas cukrinis diabetas), 2016 m. – 8 asmenys (E11 2 tipo cukrinis diabetas), 2015 m. – 4 asmenys nuo E11 2 tipo cukrinio diabeto, 2014 m. – 4 asmenys (iš jų 3 nuo E11 2 tipo cukrinio diabeto ir 1 asmuo nuo E61 Kitų maisto medžiagų trūkumas). (39 pav.)

39 pav. 2014-2018 m. mirtingumas nuo cukrinio diabeto Visagino savivaldybėje (mirčių skaičius)

3 RODIKLIS. MOTERŲ DUBENS ORGANŲ UŽDEGININĖS LIGOS (N70-N77)

2018 m. Visagino savivaldybėje (2,71/1000 gyv.) palyginus su 2017 m. buvo užregistruota 1,39 karto mažiau susirgimų moters dubens organų uždegiminėmis ligomis (N70-N77), t. y. 1,39/1000 gyv. Palyginus su kitų savivaldybių rodikliais Visagino savivaldybė 2018 metais yra gana geroje situacijoje, kadangi kitose savivaldybėse naujų susirgimų yra užregistruota gerokai daugiau, pvz. Pagėgių 4,14/1000 mot., Kretingos 4,07/1000 mot., Šilalės 3,97/1000 mot. 2018 metais esame geresnėje padėtyje nei Lietuvos (2,31/1000 mot.) ir Utenos apskrities (2,03/1000 mot.) savivaldybių vidurkiai. (40 pav.).

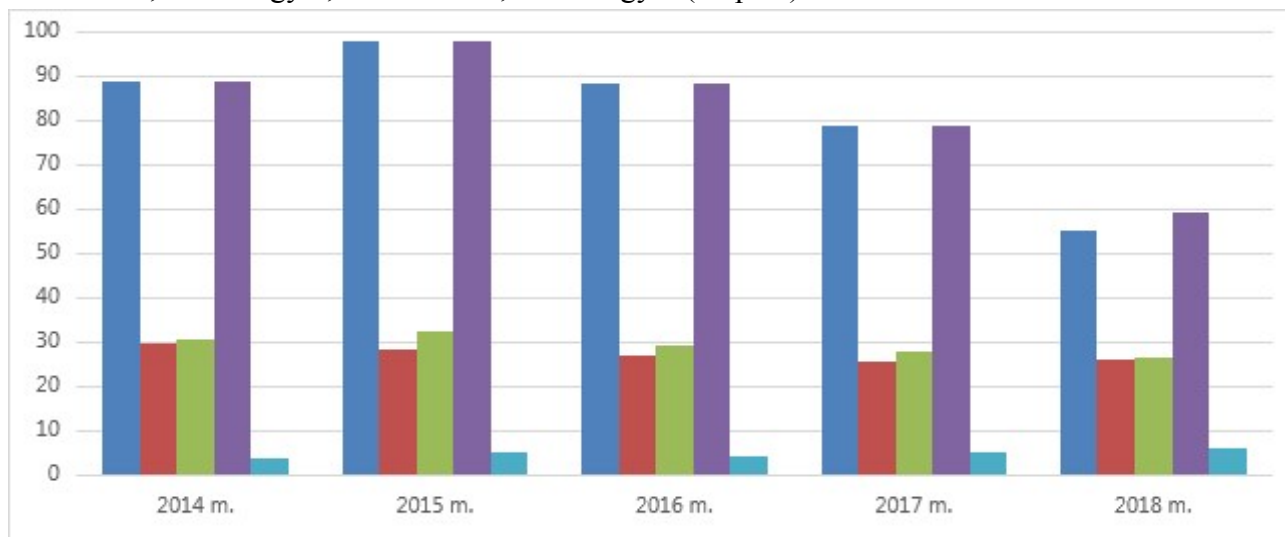

40 pav. 2014-2018 m. naujai užregistruota susirgimų moters dubens organų uždegiminėmis ligomis (N70-N77), 1000 gyv.

2014 m. dėl dubens organų uždegiminių ligų Visagino savivaldybėje mirė 1 moteris (41 metų amžiaus – N70 Salpingitas ir ooforitas), 2015-2018 m. dėl dubens organų uždegiminių ligų nemirė nei viena moteris.

4 RODIKLIS. PRIEŠINĖS LIAUKOS HIPERPLAZIJA (N40)

Gerybinis prostatos išvešėjimas (hiperplazija) – tai priešinės liaukos, dar kitaip vadinamos prostata, padidėjimas, sukeliantis įvairių šlapinimosi sutrikimų. 2018 m. Visagino savivaldybės (54,83/1000 gyv.) rodiklis daugiau nei dvigubai viršija Lietuvos (26,0/1000 gyv.) ir Utenos apskr. (26,33/1000 gyv.) vidurkius. Priešinės liaukos susirgimai Visagino savivaldybėje yra vieni iš didžiausių Lietuvoje. Tačiau 2018 m. Visagino savivaldybėje palyginus su 2017 m. buvo užregistruota 1,43 karto mažiau susirgimų priešinės liaukos hiperplazija (N40). 2018 m. didžiausi rodikliai yra Klaipėdoje 59,02/1000 gyv., Švenčionių r. 58,36/1000 gyv., mažiausi rodikliai yra Utenos r. 6,09/1000 gyv., Joniškio r. 9,13/1000 gyv. (41 pav.)

41 pav. 2014-2018 m. naujai užregistruota susirgimų priešinės liaukos hiperplazija (N40), 1000 gyv.

2014-2018 m. dėl priešinės liaukos hiperplazijos (N40) Visagino savivaldybėje nemirė nei vienas asmuo.

5 RODIKLIS. HIPERPLAZINĖS LIGOS (I10-I15)

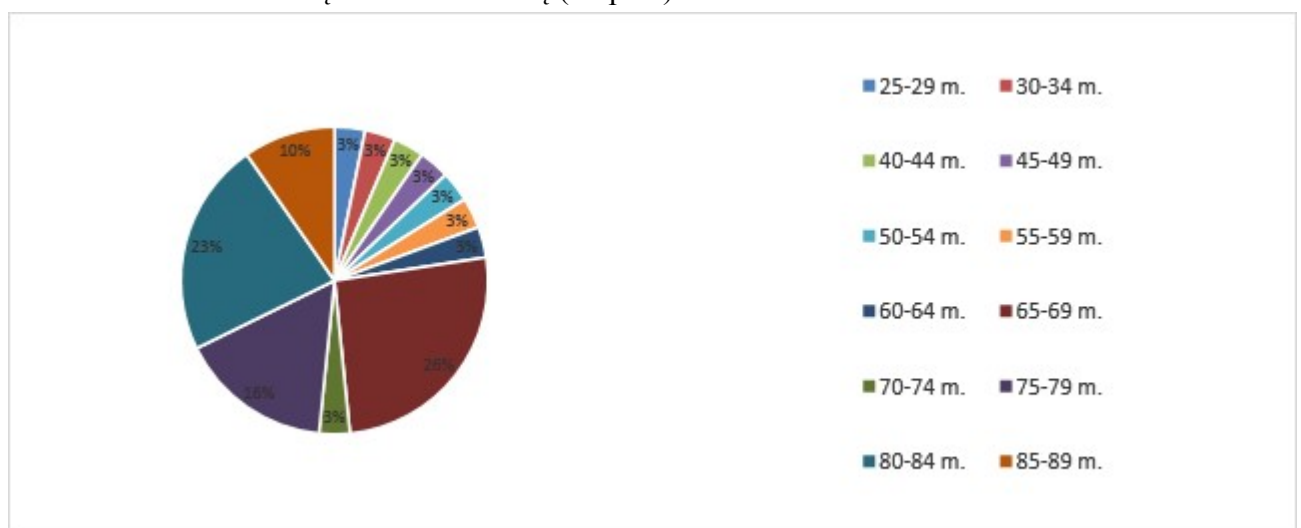
2018 m. Visagino savivaldybės naujai užregistruota susirgimų hiperplazinėmis ligomis (I10-I15) rodiklis nuo 2017 m. nežymiai sumažėjo nuo 23,77/1000 gyv. iki 23,07/1000 gyv. Palyginus su visa Lietuva Visagino savivaldybė 2014-2018 metais nėra blogiausioje padėtyje.

2018 m. kitose savivaldybėse, pvz. Mažeikių (56,97/1000 gyv.), Šilutės r. (46,96/1000 gyv.), Kaišiadorių r. (46,41/1000 gyv.) naujų susirgimų hipertenzinėmis ligomis (I10-I15) yra užregistruota žymiai daugiau negu Visagino savivaldybėje. Mažiausi rodikliai yra Anykščių r. (12,27/1000 gyv.) ir Vilniaus r. (13,35/1000 gyv.). (42 pav.).

42 pav. 2014-2018 m. naujai užregistruota susirgimų hiperplazinėmis ligomis (I10-I15), 1000 gyv.

Visagino savivaldybėje dėl susirgimų hiperplazinėmis ligomis (I10-I15) 2014 m. mirė 5 asmenys (iš jų 1 moteris - 83 metų amžiaus ir 4 vyrai - 27, 45, 68, 72 metų amžiaus), 2015 m. mirė 7 asmenys (iš jų 4 moterys - 65, 78, 80, 84 metų amžiaus ir 3 vyrai - 65, 79, 88 metų amžiaus), 2016 m. mirė 6 asmenys (iš jų 4 moterys - 34, 78, 79, 87 metų amžiaus ir 2 vyrai - 65, 85 metų amžiaus), 2017 m. mirė 8 asmenys (iš jų 5 moterys - 60, 65, 80, 82 metų amžiaus ir 3 vyrai - 52, 68, 80 metų amžiaus), 2018 m. mirė 6 asmenys (iš jų 4 moterys - 66, 68, 79, 80 metų amžiaus ir 2 vyrai - 43, 58 metų amžiaus). 2014-2018 metais daugiausiai dėl hiperplazinių ligų (I10-I15) Visagino savivaldybėje mirė 65-69 ir 80-84 metų amžiaus asmenų (43 pav.).

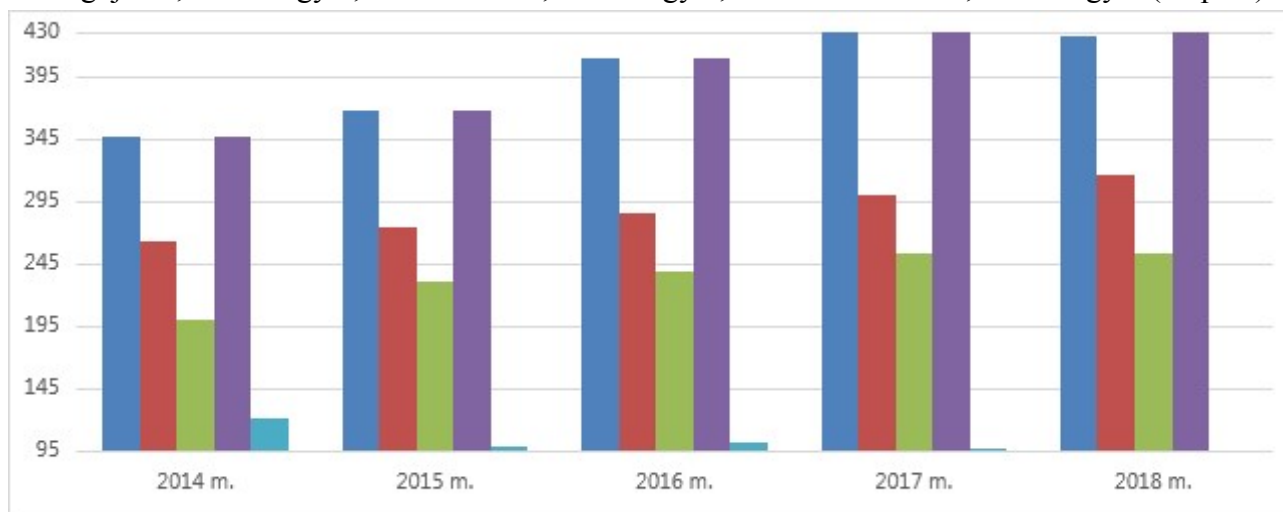

43 pav. 2014-2018 m. Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas nuo hiperplazinių ligų (I10-I15) pagal penkiametes amžiaus grupes, proc.

6 RODIKLIS. ŪMINĖS VIRŠUTINIŲ KVĖPAVIMO TAKŲ INFEKCIJOS IR GRIPAS (J00-J11)

Ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas (ŪVKTI) – tai nevienalytė ligų grupė, kuriai priklauso gripas, paragripas, adenovirusinė ir kitos infekcijos.

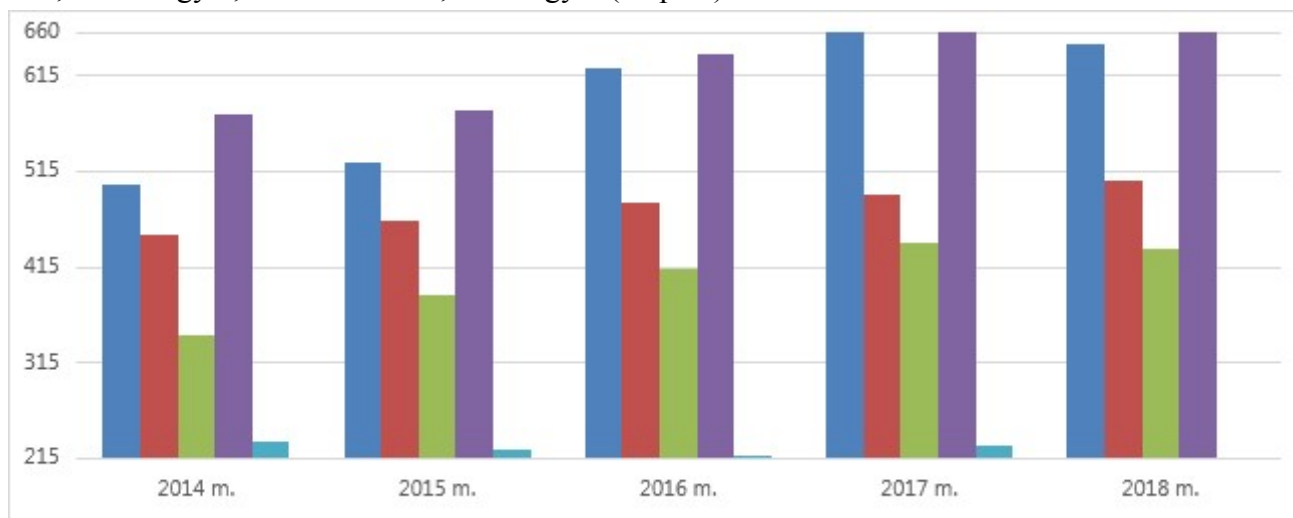
Visagino savivaldybės rodiklis (425,98/1000 gyv.) savo dydžiu ryškiai išsiskiria palyginus su Lietuvos vidurkiu (316,0/1000 gyv.) ir Utenos apskr. (252,52/1000 gyv.). 2014-2018 m. ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripu susirgimai Visagino savivaldybėje yra vieni iš didžiausių Lietuvoje (44 pav.). 2018 m. didžiausi rodikliai yra Kazlų Rūdos sav. 453,97/1000 gyv., Marijampolės r. 428,06/1000 gyv. ir Visagino savivaldybėje 425,98/1000 gyv., mažiausi rodikliai yra Neringoje 88,34/1000 gyv., Utenos r. 144,58/1000 gyv., Radviliškio r. 196,51/1000 gyv. (44 pav.)

44 pav. 2014-2018 m. naujai užregistruota susirgimų ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu (J10-J11) 1000 gyv.

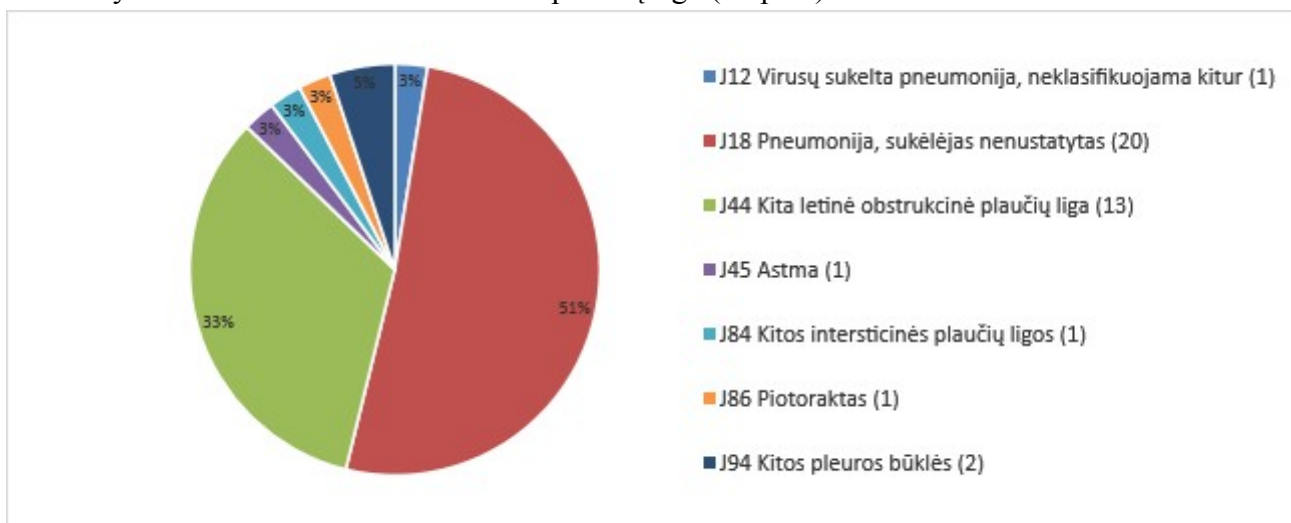
7 RODIKLIS. KVĖPAVIMO SISTEMOS LIGOS (J00-J99)

2018 m. Visagino savivaldybėje užregistruotų susirgimų kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) rodiklis (646,79/1000 gyv.) yra vienas didžiausių Lietuvoje. Susirgimų skaičius yra ryškiai didesnis palyginus su Lietuvos (503,74/1000 gyv.) ir Utenos apskr. (433,25/1000 gyv.) vidurkiais. 2018 m. daugiausia susirgimų kvėpavimo sistemos ligomis yra užregistruota Kazlų Rūdos sav. 668,44/1000 gyv., Visagino sav. 646,79/1000 gyv. ir Marijampolės sav. 645,71/1000 gyv. Mažiausia susirgimų kvėpavimo sistemos ligomis užregistruota Neringoje 197,63/1000 gyv., Utenos r. 260,18/1000 gyv., Vilniaus r. 366,9/1000 gyv. (45 pav.).

45 pav. 2014-2018 m. iš viso užregistruota susirgimų kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) 1000 gyv.

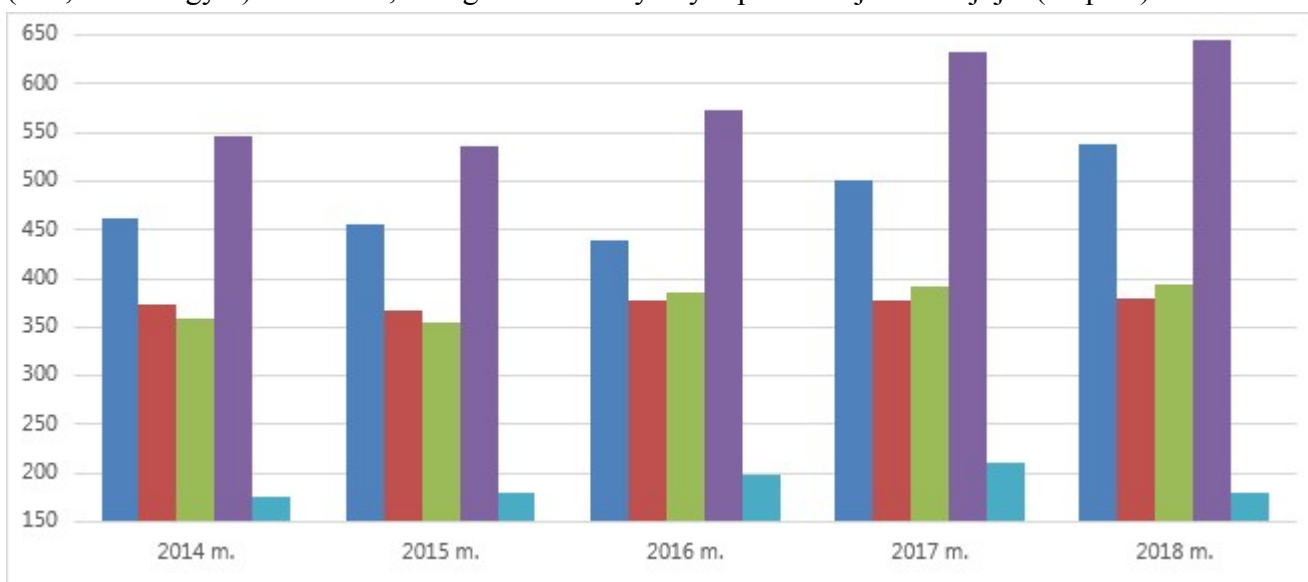
Visagino savivaldybėje dėl susirgimų kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) 2014 m. mirė 3 asmenys (53-67 metų amžiaus), 2015 m. mirė 9 asmenys (32-72 metų amžiaus), 2016 m. mirė 9 asmenys (47-88 metų amžiaus), 2017 m. mirė 10 asmenų (56-85 metų amžiaus), 2018 m. mirė 8 asmenys (32-88 metų amžiaus). Daugiausiai asmenų mirė su diagnozėmis J18 Pneumonija, sukėlėjas nenustatytas ir J44 Kita lėtinė obstrukcinė plaučių liga (46 pav.).

46 pav. 2014-2018 m. Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų (J00-J99) (mirčių skaičius proc. pagal ligų TLK kodus)

8 RODIKLIS. KRAUJOTAKOS SISTEMOS LIGOS (I00-I99)

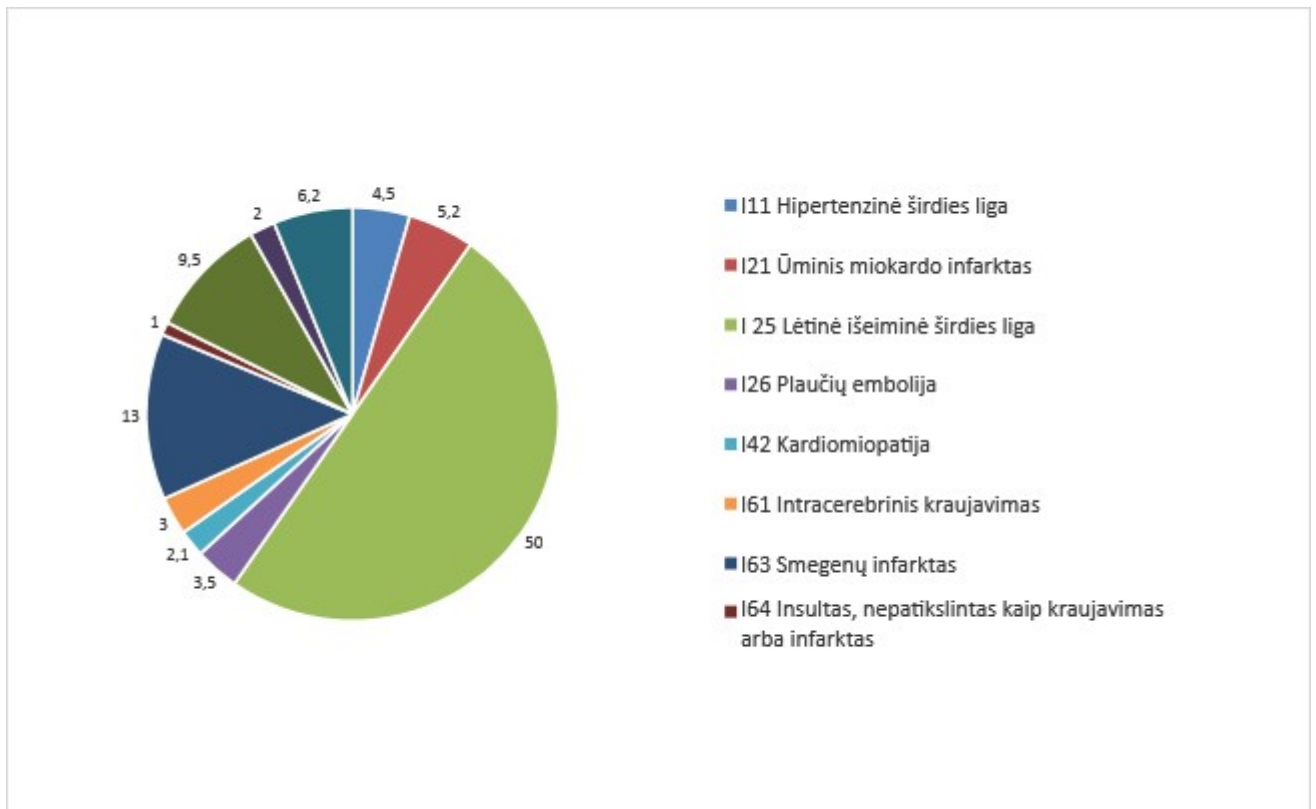
2018 m. Visagino savivaldybės susirgimais kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99) rodiklis buvo 536,66/1000 gyv. Kitose savivaldybėse 2018 m. pastebima ir daugiau susirgimų, nei Visagino savivaldybėje, pvz. Biržų r. 644,52/1000 gyv., Kupiškio r. 603,2/1000 gyv., Varėnos r. 571,33/1000 gyv. Mažiausiu susirgimų skaičiumi pasižymi Utenos r. 178,98/1000 gyv., Neringos sav. 187,45/1000 gyv. ir Vilniaus sav. 255,26/1000 gyv. Lyginant su Lietuvos (379,02/1000 gyv.) ir Utenos apskrities (392,03/1000 gyv.) vidurkiais, Visagino savivaldybė yra prastesnėje situacijoje. (47 pav.).

47 pav. 2014-2018 m. iš viso užregistruota susirgimų kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99), 1000 gyv.

Visagino savivaldybėje dėl susirgimų kraujotakos sistemos ligomis (I00-I99) 2014 m. mirė 122 asmenys, 2015 m. mirė 124 asmenys, 2016 m. mirė 114 asmenų, 2017 m. mirė 123 asmenys, 2018 m. mirė 119 asmenų. Daugiausiai asmenų mirė su diagnozėmis I25 Lėtinė išeminė širdies liga ir

I63 Smegenų infarktas (48 pav.).

48 pav. 2014-2018 m. Visagino savivaldybės gyventojų mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) (mirčių skaičius proc. pagal ligų TLK kodus)

9 RODIKLIS. ENDOKRININĖS SISTEMOS LIGOS (E00-E90)

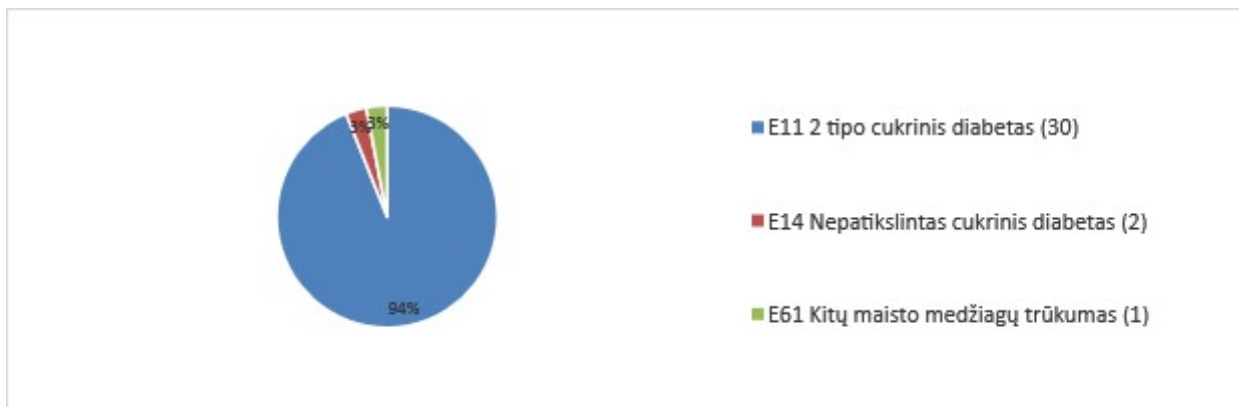
2018 m. Visagino savivaldybės endokrininės sistemos ligų (E00-E90) rodiklis buvo didžiausias Lietuvoje – 354,66/1000 gyv. Po Visagino savivaldybės, daugiausia susirgimų 2018 m. užfiksuota Marijampolės r. 350,67/1000 gyv., Panevėžio 321,39/1000 gyv. ir Biržų r. 297,55/1000 gyv. savivaldybėse. Lyginant su Lietuvos ir Utenos apskrities savivaldybių vidurkiais, Visagino rodiklis 2018 m. yra beveik dvigubai didesnis. (49 pav.)

49 pav. 2014-2018 m. iš viso užregistruota susirgimų endokrininės sistemos ligomis (E00-E90) 1000 gyv.

Visagino savivaldybėje dėl susirgimų endokrininės sistemos ligomis (E00-E90) 2014 m. mirė 5 asmenys (50-84 metų amžiaus), 2015 m. mirė 4 asmenys (65-79 metų amžiaus), 2016 m. mirė

8 asmenų (vienas 25-29 metų amžiaus ir kiti 65-84 metų amžiaus), 2017 m. mirė 9 asmenys (55-89 metų amžiaus), 2018 m. mirė 7 asmenys (32-70 metų amžiaus). Daugiausiai dėl susirgimų endokrininės sistemos ligomis (E00-E90) mirė asmenų, kuriems diagnozuotas E11 2 tipo cukrinio diabetas (50 pav.).

50 pav. 2014-2018 m. mirtingumas endokrininės sistemos ligomis (E00-E90) 1000 gyv. (atvejų skaičius proc. pagal ligų TLK kodus) Visagino savivaldybėje.

7. VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS IŠVADOS

1. 2018 m. Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių reikšmės, lyginant su Lietuvos vidurkiu, pasiskirsto taip: 27,5 proc. rodiklių geresni nei Lietuvos vidurkis, 56,8 proc. rodiklių patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią grupę, o 15,7 proc. – į prasčiausių reikšmių grupę. Lyginant su 2017 m. Visagino savivaldybės rodiklių reikšmėmis matoma, kad 40 proc. rodiklių pagerėjo, 55 proc. – pablogėjo, 5 proc. – išliko nepakitę.

2. 2018 m. lyginant su 2017 m. Visagino savivaldybėje nuolatinių gyventojų skaičius sumažėjo 498 gyventojais. Visagino savivaldybėje 2018 m. gyveno 8 719 (46,66 proc.) vyrų ir 9 967 (53,34 proc.) moterys. Vaikai (0–17 metų) sudarė 17,28 proc., 18–44 m. asmenys – 23,62 proc., 45–64 m. asmenys – 40,89 proc., 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys sudarė 18,21 proc. Visagino savivaldybės populiacijos. Visagino savivaldybėje 2018 m. gimė 178 kūdikiai. Gimstamumo rodiklis 1000 gyventojų buvo 9,5 (Lietuvoje – 10,0). Mirusių asmenų skaičius 2018 m. Visagino savivaldybėje buvo 274. Mirtingumo rodiklis 1000 gyventojų Visagino savivaldybėje – 14,6 (Lietuvoje – 14,1). 2014-2018 m. laikotarpiu Visagino gyventojų gimstamumo rodikliai buvo žemesni už mirtingumo rodiklius (neigiama natūrali gyventojų kaita).

3. Atrinkti rodikliai, rodantys neigiamą pokytį savivaldybėje ir blogesnę nei vidutinę situaciją Lietuvos savivaldybių kontekste:

- *Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu.* 2018 m. mirtingumo nuo narkotikų sąlygotų priežasčių rodiklis Visagino savivaldybėje – 10,8/100 000 gyv., o Lietuvoje – 3,0/100 000 gyv. Tarp visos Lietuvos Visagino savivaldybė 2018 metais yra I vietoje, 2017 – I vietoje, 2016 metais – I vietoje, 2015 metais – I vietoje, 2014 metais – III vietoje (Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu 100 000 gyv.). Mirtingumo nuo narkotikų sąlygotų priežasčių rodiklis Visagino savivaldybėje 2018 m. buvo 2,37 karto didesnis nei Lietuvoje. Visagino savivaldybėje 2018 m. dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu mirė 2 asmenys.

- *Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.* 2018 m. Visagino savivaldybėje nuo cerebrovaskulinių ligų mirė 35 asmenys, iš jų 19 moterų ir 16 vyrų. Stebint mirčių skaičių nuo 2014 m. matyti, kad mirusių asmenų skaičius per 4 metus padidėjo 4 asmenimis, o nuo

2017 m. – 6 asmenimis. 2014 m. buvo užregistruota 31, 2015 m. – 43, 2016 m. – 30, 2017 m. – 29 mirties atvejai. Mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis Visagino savivaldybėje 2018 m. buvo 0,87 karto didesnis nei Lietuvoje.

- *Paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius*. 2018 m. Visagino savivaldybėje gimdymų skaičius tarp nepilnamečių (15-17 m. amžiaus) moterų buvo 2 (t. y. 9,7/1000 gyv.). Lyginant Visagino savivaldybės rodiklio reikšmes su Lietuvos ir Utenos apskrities vidurkiais matoma, kad 2018 m. reikšmė buvo žymiai didesnė nei Lietuvos ir Utenos apskrities vidurkiai. Lietuvos savivaldybių vidurkių kontekste rodiklis buvo viršytas net 1,75 karto.

4. Visagino savivaldybės gyventojų pagrindinės mirties priežastys 2018 m. buvo: kraujotakos sistemos ligos (119 atvejų), piktybiniai navikai (58 atvejai) ir virškinimo sistemos ligos (20 atvejų).

5. Visagino savivaldybėje 2018 metais ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankė 936 vaikai, buvo pateikti ir apibendrinti 936 Vaiko sveikatos pažymėjimai (forma Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“), tai sudaro 100 proc. nuo ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičiaus. Iš profilaktiškai sveikatą pasitikrinusių vaikų yra sveiki ir be jokių apribojimų ugdymo veikloje galėjo dalyvauti 933 vaikai, tai sudaro 99,68 proc. visų sveikatą pasitikrinusių vaikų. Didžiausią vaikų sveikatos sutrikimų dalį 2018 metais sudarė kvėpavimo sistemos ligos (J00-J99) – viso užregistruoti 103 susirgimai. Taip pat didelę dalį sudarė akies ir jos priedinių organų ligos (H00-H95) – 93 susirgimai, ausies ir speninės ataugos ligos (H60-K95) – 27 susirgimai bei odos ir poodžio sistemos ligos (L00-L99) – viso užregistruoti 26 susirgimai. Iš viso užregistruota 306 susirgimai. Iš jų: 139 susirgimai 5-7 metų amžiaus vaikų, 106 susirgimai 3-4 metų amžiaus vaikų, 61 susirgimas 0-2 metų amžiaus vaikų.

6. Remiantis VSS IS duomenimis Visagino savivaldybėje 2018 m. mokyklose mokėsi 2060 mokinių, VSS IS sistemoje buvo gauti ir apibendrinti 1866 vaiko sveikatos pažymėjimai (forma Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“), tai sudaro 90,58 proc. nuo bendrojo lavinimo ugdymo įstaigas lankančių mokinių skaičiaus. Iš profilaktiškai sveikatą pasitikrinusių mokinių buvo sveiki ir be jokių apribojimų ugdymo veikloje galėjo dalyvauti 1822 mokiniai, tai sudarė 97,64 proc. visų sveikatą pasitikrinusių mokinių. 2018 metais Visagino savivaldybėje užregistruotas mokinių ligotumas (sergančiųjų skaičius) – 361. Didžiausias mokinių ligotumas nustatytas kvėpavimo sistemos ligomis (J00-J99) – viso užregistruoti 235 atvejai, tai sudaro net 65,1 proc. viso mokinių ligotumo analizuojamu laikotarpiu. Gerokai mažesnis ligotumas 7 – 17 metų amžiaus mokinių tarpe nustatytas virškinimo sistemos ligomis (K00-K93) – 25 atvejai, t. y. 6,92 proc., odos ir poodžio ligomis (L00-L99) – 21 atvejis, t. y. 5,8 proc., akies ir jos priedinių organų ligomis (H00-H59) – 13 atvejų, t. y. 3,6 proc., ausies ir speninės ataugos ligomis (H60-H95) – 11 atvejų, t. y. 3 proc., jungiamojo audinio ir raumenų sistemos ligomis (M00-M99) – 11 atvejų, t. y. 3 proc. Susižalojimų, apsinuodijimų ir tam tikrų išorinių poveikių padarinių skaičius (S00-T98) siekė 19 atvejų, tai sudaro 5,26 proc. viso mokinių ligotumo 2018 metais.

8. REKOMENDACIJOS

Išanalizavus Visagino savivaldybės gyventojų sveikatos rodiklius, pateikiamos šios gyventojų sveikatos gerinimo rekomendacijos:

Dėl ligų, sukėlusių didžiausią savivaldybės gyventojų mirtingumą 2018 metais:

1. *Siekiant mažinti mirtingumą nuo kraujotakos sistemos ligų*, rekomenduojama skatinti kuo dažniau tikrintis pas savo šeimos gydytoją, nes ankstyva ligų diagnostika yra labai svarbi jų komplikacijų profilaktikos priemonė. Pirminei profilaktikai rekomenduojama skatinti gyventojus aktyviau dalyvauti širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo

programoje, didinti gyventojų informuotumą apie širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos asmenų atrankos ir prevencinių priemonių programą; informuoti apie kraujotakos sistemos ligas, jų rizikos veiksnius bei profilaktikos priemones: reguliariai tikrintis kraujo spaudimą, cholesterolio kiekį kraujyje, palaikyti normalų kūno masės indeksą; organizuoti sveikatinimo renginius (akcijos, paskaitos, fizinio aktyvumo užsiėmimai ir kt.), skatinti rinktis sveikatai palankius maisto produktus, atsisakyti žalingų įpročių, išmokti valdyti stresą.

2. *Siekiant mažinti mirtingumą nuo onkologinių ligų* rekomenduojama skatinti gyventojus, ypač turinčius didesnę riziką susirgti (sergantys ikinavikinėmis ligomis, sirgę ir gydyti nuo piktybinių navikų, kurių šeimose buvo ar yra sergančių ir sirgusių krūties, storžarnos, kiaušidžių, skrandžio, prostatos, plaučių vėžiu) dalyvauti prevencinėse programose.

3. *Siekiant mažinti mirtingumą nuo virškinimo sistemos ligų* rekomenduojama mokyti visuomenę sveikos mitybos principų, skatinti rinktis sveikesnį maistą (rengti paskaitas, skleisti informaciją internete, spaudoje).

Dėl savivaldybės prioritetinių rodiklių, rodančių neigiamą pokytį savivaldybėje ir blogesnę nei vidutinę situaciją Lietuvos savivaldybių kontekste:

4. *Siekiant mažinti mirtingumą dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu* svarbu apskritai mažinti narkotinių medžiagų vartojimą savivaldybėje. Rekomenduojama intensyviau vykdyti nusikaltimų, susijusių su neteisėta psichoaktyviųjų medžiagų apyvarta, prevencijos ir kontrolės priemones, skatinti visuomenę netoleruoti nusikalstamų veikų, susijusių su psichoaktyviųjų medžiagų apyvarta. Taip pat, rekomenduojama inicijuoti kuo daugiau ir įvairesnių pagalbos programų, diskusijų, masinių renginių, individualių konsultacijų, mokymų asmenims, priklausomiems nuo narkotinių medžiagų bei visiems gyventojams, siekiant gerinti jų informuotumą. Svarbu šiuo klausimu atkreipti dėmesį ir į jaunąją kartą, t.y. intensyviau vykdyti šviečiamąją veiklą psichoaktyviųjų medžiagų (ypač narkotikų) prevencijos srityje bendrojo ugdymo įstaigose, skatinti mokyklos bendruomenes ir tėvus bendradarbiauti dėl vaikų narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo ir nustatymo.

5. *Siekiant mažinti mirtingumą cerebrovaskulinių ligų*, žr. rekomendaciją Nr. 1.

6. *Siekiant mažinti paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičių*, svarbu organizuoti ir plėtoti individualius vaikų raidos ypatumus atitinkantį lytiškumo ugdymą ir lytinį švietimą ugdymo įstaigose (didinti užsiėmimų skaičių, ieškoti patrauklių informacijos pateikimo formų, į programų įgyvendinimą įtraukti visą ugdymo įstaigų bendruomenę, autoritetingas asmenybes).

Apibendrinant, visų rodiklių pagerinimui bei greitesnių ir efektyvesnių rezultatų pasiekimui būtinas „sveikata visose politikose“ principas, kuris apsprendžia visų savivaldybės įstaigų bendradarbiavimą – priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, policijos, ugdymo bei sveikatos priežiūros įstaigų, socialinių paslaugų bei labdaros institucijų. Svarbu siekti ir matyti tiesioginę naudą Visagino savivaldybės gyventojams, tad sveikatos gerinimo procese būtinas ir visuomenės dalyvavimas, kuris padėtų išgirsti problemas, analizuoti jas bei išrinkti geriausius jų sprendimo būdus, numatyti tolimesnes sveikatinimo strategijas ir metodus. Paminėtina tai, jog ugdymo įstaigose labai svarbus tėvų dalyvavimas ir bendradarbiavimas, kuris sutvirtintų sveikatos žinių bei įgūdžių perdavimą vaikams. Vieningas visų institucijų ir bendruomenės požiūris bei bendravimas yra greičiausias būdas siekiant pagerinti sveikatos rodiklius ir sustiprinti gyventojų sveikatą.

Na, o patys gyventojai, siekdami išvengti ligų turėtų atkreipti didesnę dėmesį į savo sveikatą ir gyvenimo būdą bei laikytis šių rekomendacijų:

1. Reguliariai lankytis pas savo šeimos gydytoją, profilaktiškai tikrintis savo sveikatą;
2. Dalyvauti valstybės finansuojamose prevencinėse programose;
3. Atsisakyti sveikatą žalojančių veiksnių;
4. Gerinti savo mitybos ir asmens higienos įpročius bei reguliariai užsiimti sveikatai palankia fizine veikla;

5. Aktyviai dalyvauti visuomenės sveikatos biuro organizuojamose veiklose.
-

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Visagino savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Visagino savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2018 metų ataskaitos patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2019-12-19 10:58 Nr. TS-284
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Erlandas Galaguz Savivaldybės meras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2019-12-20 15:48
Parašo formatas	Ilgalaikio galiojimo (XAdES-XL)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2019-12-20 15:48
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2019-05-24 14:19 - 2021-05-23 14:19
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	1
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	-
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	2019 12 19 sprend 284 ataskaita.docx
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DekaDoc
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2020-01-13 14:16 nuorašą suformavo Jolita Zabulytė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-